

Blázni a smrtelníci

Bernard
Cornwell

Blázni
a smrtelníci

Přeložil Zdeněk Hron

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2018

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2017 Bernard Cornwell

All rights reserved.

Z anglického originálu *Fools and Mortals*

(First published by HarperCollinsPublishers, London, 2017)

přeložil © 2018 Zdeněk Hron

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Elektronické formáty Dagmar Wankowska, LiamART

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7595-113-7 (pdf)

Tato kniha je s láskou věnována
všem hercům, herečkám, režisérům
a pracovníkům technického personálu
divadla Monomoy

PUK: Pane, ti smrtelníci jsou takoví blázni!

Sen noci svatojánské, III. 2. 115

HIPPOLYTA: To je ta největší hloupost, jakou jsem kdy slyšela.

THESEUS: I nejlepší takoví jsou jen stíny a ti nejhorší nejsou o nic horší, když je zušlechtí představivost.

HIPPOLYTA: Ale pak to musí být vaše představivost, ne ta jejich.

THESEUS: Nepředstavíme-li si o nich nic horšího, než jak si oni představují sami sebe, mohou být považováni za skvělé lidi.

Sen noci svatojánské, V. 1. 207 a dále

ČÁST I

SKVĚLÍ LIDÉ

Zemřel jsem vzápětí poté, co hodiny v chodbě odbily devátou. Najdou se takoví lidé, kteří tvrdí, že Její Veličenstvo Alžběta, z Boží milosti královna Anglie, Francie a Irska, nedovolí, aby v jejích sídlech odbíjely hodiny. Není možné, aby jí míjel čas. Zvítězila nad ním. Ale hodiny odbily, pamatuju si to.

Počítal jsem údery. Bylo jich celkem devět. Pak zasáhl vrah.

A já zemřel.

Bratr tvrdí, že příběh se dá vyprávět jen jedním způsobem. „Začít,“ říká svým protivně pedantickým tónem, „od začátku. Jak také jinak?“

Vidím tedy, že jsem začal trochu pozdě, vraťme se tedy k okamžiku, kdy bylo za pět minut devět, a začněme znovu.

Představte si, chcete-li, nějakou ženu. Není už mladá, zároveň však ani stará. Je vysoká, a jak mi pořád říkají lidi, nápadně hezká. V noci, kdy ji stihne smrt, má na sobě šat z toho nejtmašího modrého aksamitu, pošíť spoustou stříbrných hvězdiček, z nichž každá v sobě má vsazenou perlu. Vpředu prostríženou sukní se jí v chůzi vlní ozdoby z moaré světle modročervené barvy. Stejně vzácným hedvábím má podšíť i rukávce, na nich je levandulovou barvu vidět prostríhaným aksamitem posetým hvězdičkami. Sukně za ní zametá podlahu a skrývá střevíčky ušité z kusů prastarého čalounu. Ty jsou vždy nepohodlné, pokud ovšem nejsou vyložené plátnem, nebo spíš raději saténem. Na krku má okruží, vzadu vysoké a do tuha naškrobené, a nad ním jí obličej lemuují havraní vlasy, spojené vlásenkami do složitých kadeří a ruliček a celé ovinuté šňůrami perel ladícími s náhrdelníkem, který jí visí až na živůtek. Stříbrný diadém, rovněž zdo-

bený perlami, prozrazuje její vysoké postavení. Na bledém obličejí se jí mihotá zvláštní, téměř nezemská záře, v níž se odráží světlo tisíců svíček, zato oči má potemnělé a rty zčervenale. Má vzpřímená záda, boky tlačí dopředu a ramena dozadu, aby její poprsí skryté pod hedvábím, které není ani velké, ani mizivě malé, poutalo pozornost. Toho večera ovšem přitahuje pohledy mnohých, poněvadž – jak mi lidé neustále opakují – je uhrančivě krásná.

Ta nádherná žena se nachází ve společnosti dvou mužů a nějaké mladší ženy a jedna z těch osob se má stát jejím vrahem, jenže ona o tom ještě neví. Mladší žena je do posledního detailu oblečena stejně krásně jako ta starší a přinejmenším její živůtek i sukně jsou snad ještě drahocennější a září lesklým hedvábím a drahými kameny. Světlé vlasy má vyčesané do výšky a v rysech se jí zračí nevinný půvab, třebaže to je klamné zdání, poněvadž se zasazuje, aby starší žena byla uvězněna a zohyžděna. Je její sokyní v lásce, a poněvadž je mladší a zároveň není o nic méně krásná, ve vzájemném střetnutí určitě zvítězí. Oba muži nejprve pobaveně naslouchají, jak mladší žena uráží sokyni, a pak nehnutě přihlížejí, jak uchopí těžký železný stojací svícen se čtyřmi svícemi. Tančí a dělá, jako by to byl muž. Svíčky prskají a čadí, žádá však nezhasne. Dívka půvabně zatančí, postaví svícen a zahledí se na jednoho z mužů bezostyšným pohledem. „Kdybys mě znal,“ promluví na něho se lstivou prohnantostí, „znal bys mé trápení.“

„Kdyby tě znal?“ skočí jí do řeči starší žena, „vždyť ty jsi známá až příliš dobře!“ Je to vtipná odpověď, zřetelně vyřčená, třebaže hlas starší ženy je trochu ochraptělý a nezvučný.

„Způsobit někomu trápení, paní,“ prohlásí menší z obou mužů, „je mou povinností.“ Vytasí dýku. Než stačí svíčka bliknout, zdá se, že se jí chystá vrazit do mladší z obou žen, ale pak se obrátí a ponoří čepel do té starší. Hodiny, mechanický zázrak, který je určitě na chodbě hned vedle síně, právě začaly odbíjet a já počítám údery.

Diváci zděšeně vydechnou.

Dýka sklouzne mezi pas a pravou paži starší ženy, která rovněž prudce vydechne. Potom se zapotáčí. V levé ruce, která zůstává skryta zrakům otřesených diváků, má nožík, jímž obvykle propichuje prasečí měchýř

schovaný v pytlíku z obyčejného plátna, který jí visí u pasu na spletených stříbrných šňůrkách. Pásek je pěkný, zhotovený z teletiny krémové barvy a pošíť kousky šarlatového sukna ve tvaru kosočtverce, které zdobí drobné perličky. Z propíchnutého míšku vystříkne proud ovčí krve.

„Jsem mrtvá,“ vykřikne, „běda, zabili mě!“ Já jsem ten verš nenapsal, a nemůžu za to, že stará žena vykládá, co už je každému jasné. Mladší žena zavříská, ale ne proto, že by jí to otřásl, nýbrž protože triumfálně jásá.

Starší žena ještě chvíli vrávorá a pak se otočí, aby diváci viděli krev. Kdybychom nebyli v paláci, nepoužili bychom ovčí, protože aksamitová róba je příliš drahocenná, jenže kvůli Alžbětě, pro kterou neexistuje čas, se musí plýtvat. A také na tom nešetříme. Krev se vpíjí do aksamitového šatu a není skoro vidět, protože látka je tak tmavá, zato hedvábí levandulové barvy je poseto spoustou krvavých skvrn, jimiž je pocákána rovněž hrubá plachta prostřená po tureckých kobercích. Žena právě vrávorá, opět vykřikne, padne na kolena a vzápětí s dalším zvoláním na rtech zemře. Aby se snad někdo nedomníval, že jen omdlévá, vydá ze sebe dvě poslední slova plná beznaděje: „Já umírám!“ A vypustí duši.

Hodiny právě odbily devátou.

Muž, který ji zabil, vytrhne z vlasů mrtvoly diadém a s dokonale naučenou zdvořilostí jej věnuje mladší ženě. Potom uchopí mrtvou za ruce a se zbytečnou surovostí ji táhne z dohledu. „Její tělo tu necháme,“ deklamuje hlasitě, a zároveň funí námahou spojenou s odtahováním mrtvoly, „napospas rozkladu a věčnosti.“ Ukryje ženu za vysokou zástěnu, která téměř úplně zastírá dveře za jevištěm. Ta je ozdobena vyšívanými dečkami, na nichž jsou zobrazeny vzájemně propletené červené a bílé růže vyrůstající ze dvouolistých keřů.

„Syfla na tebe!“ uleví si mrtvá žena tiše.

„Pochť si koule,“ šeptá její vrah a vrací se tam, kde bez hnutí a bez dechu čeká obecnstvo, otřesené nečekanou smrtí takové černé krasavice.

Tou starší ženou jsem byl já.

Místnost, v níž jsem právě zemřel, je ozářena nesčetnými svícemi, ale ve stínu za zástěnou je tma jako v pytli. Dovlekl jsem se do pootevřených dveří, protáhl se jimi do předpokojí a dával si velký pozor, abych do nich nestrčil, poněvadž jejich horní část je nad zástěnou s růžemi vidět.

„Pomoz nám Pámbu, Richarde,“ řekla mi Jean tiše. Přejela dlaní po mé krásné sukni, která byla pocákána ovčí krví. „To je ale svinčík!“

„Půjde to vyprat?“ zeptal jsem se a zůstal stát.

„Možná že jo, ale už to nikdy nebude jako dřív, jasný? Je to škoda.“ Jean je hodná ženská, vdova, a kromě toho i naše švadlena. „Počkej, zkusím to hedvábí navlhčit.“ Pak odběhla pro džbán vody a nějaký klůcek.

Podél stěn místnosti se všelijak zdržovalo dvanáct mužů a chlapců. Alan seděl u dvou svíček a tiše si zkoušel na jazyku slova, která četl z dlouhého kusu papíru, zatímco George Bryan a Will Kemp hráli karty a stůl si udělali z jedné z našich beden na kostýmy. Kemp se ušklíbl. „Jednou ti ten nůž vrazí rovnou mezi žebra,“ řekl mi a zatvářil se, jako že umírá. „To by se mu líbilo. A mně taky.“

„Syfla na tebe i na něj!“ vyhrkl jsem.

„Měl bys na něho být milý,“ radila mi Jean, která se právě pustila do bezvýsledných pokusů o odstranění ovčí krve. „Na bratra, abys rozuměl,“ dodala. Na to jsem neřekl nic, jen jsem zůstal stát, zatímco se snažila vyčistit hedvábí. Napůl ucha jsem poslouchal herce z velké síně, v níž sedí na trůně královna.

Ten den jsem před ní hrál popáté: dvakrát v Greenwichi, dvakrát v Richmondu a teď ve Whitehallu. Lidi se věčně vyptávají, jaká je, ale odpověď si většinou vymyslím, protože ji není možné spatřit ani vyličit. Většina svíček byla v té části síně, v níž jsou herci, a pod drahocenným rudým baldachýnem, který ji zastiňoval, seděla Alžběta, z Boží milosti královna Anglie, Francie a Irska, jenže i v přítomí jsem viděl, že pod rusými vlasy vyčesanými do výšky a korunovanými stříbrem či zlatem má obličej bílý jako racek, nepohnutý a přísný. Až na chvíli, kdy se smála, seděla bez hnutí jako socha. V rysech tak nápadně bílého obličeje byl patrný nesouhlas, přesto však bylo zřejmé, že má hry ráda, a dvořané ji sledovali stejně jako nás a pátrali po náznacích, zda se jim, co předvádíme, má líbit, nebo ne.

Poprsí měla bílé jako obličej, ale já věděl, že používá olovnatou bělobu, mast, po níž je pleť bělostná a hladká. Nosila šaty s hlubokým výstřihem jako mladá dívka a sváděla muže náznakem bledých ňader, ačkoli sám Pánbůh ví, že už byla stará. Ale nevypadala na to a celá zářila v drahocenných látkách pošítych drahými kameny, na nichž jiskřilo odražené

světlo svíček. Tak stará, tak klidná, takbledá, tak královská. Sice jsme se na ni neodvažovali ani podívat, poněvadž zachycením jejího pohledu bychom ji připravili o iluzi, kterou jsme pro ni vytvářeli, ale přesto jsem si dopřával letmý pohled, kdykoli to jen šlo, a alespoň jsem zahlédl její křídově bílou tvář vyčnívající nad navoněným davem usazeným na nižších sedadlech.

„Možná budu do tý sukně muset všít nový hedvábí,“ oznámila Jean, která dál mluvila tiše, ale pak se otrásla, když poryv větru pokropil deštěm vysoká okna předpokoje. „Ošklivá noc pro ty, kdo jsou venku,“ řekla, „prší, jako když čert chčije, to teda jo.“

„Bude to ještě dlouho trvat, než tahle sračka skončí?“ zeptal se Will Kemp.

„Ještě patnáct minut,“ odpověděl mu Alan, aniž vzhlédl od papíru, z něhož se učil roli.

Dveřmi z velké síně prošel Simon Willoughby. Hrál tu mladší ženu, mou soupeřku, a zubil se. Je to hezký hoch, právě mu bylo šestnáct, a hodil Jean diadém, načež zavířil dokola, až se mu zavlnily pestré světlé sukně. „Dneska jsme stejně byli dobří!“ prohlásil šťastně.

„Ty jsi přece dobrý vždycky, Simone,“ ujistil ho Will Kemp s neskrývanou náklonností.

„Ne tak hlasitě, Simone,“ varoval Alan s úsměvem.

„Kam jdeš?“ zeptala se mě Jean. Mezitím jsem se už octl u dveří vedoucích do dvora.

„Musím čůrat.“

„Ať ti ten aksamit nenamokne,“ zasyčela. „Pocem, vem si tohle!“ Podala mi těžký plášť a přehodila mi ho přes ramena.

Vyšel jsem na dvůr, na němž po oblázcích prudce vířily kapky deště, a zůstal jsem stát v úkrytu pod dřevěným ochozem, který lemoval celý obvod dvora jako nějaký laciný ambit. Roztrásl mě chlad. Blížila se zima. Na protější straně dvora stála nízká klenutá brána a na ní chabě planuly dvě pochodně. V rohu arkády se prudce pohnul nějaký stín. Snad krysa nebo jedna z koček, které žily v paláci. Syfla na palác, blesklo mi hlavou, i na Její Veličenstvo, pro něž neexistuje čas. Líbí se jí, když představení začínají někdy uprostřed odpoledne, ale tohle představení možná zdržela

návštěva nějakého velvyslance, a tak nás čekal návrat ve tmě, dešti a chladu.

„Říkal jsi, že musíš močit, nebo snad ne?“ Simon Willoughby vyšel za mnou na dvůr.

„Jen jsem se chtěl nadechnout čerstvého vzduchu.“

„Uvnitř bylo opravdu horko,“ řekl, zvedl si pěkně sukně a začal močit v dešti, „ale stejně jsme byli skvělí, že ano?“ Neřekl jsem na to nic. „Viděl jsi královnu?“ zeptal se. „Sledovala mě!“ Opět jsem mlčel, protože na to nebylo co říct. Že ho královna sledovala, bylo přece samozřejmé. Sledovala nás všechny. Vždyť si nás přece všechny povolala! „Všiml sis, jak jsem tančil s tím vysokým svícem?“ zeptal se Simon.

„Jistě,“ odsekl jsem stroze a vytratil se z jeho blízkosti arkádou připomínající ambit, která obklopovala dvůr. Věděl jsem, že chce, abych ho chválil, protože ten kluk, Simon Willoughby, potřeboval chválu jako prase drbání, jenže žádné poklony ho nikdy nedokážou uspokojit. Jinak je to slušný hoch, dobrý herec a s těmi dlouhými blondatými vlasy je dost hezký, aby po něm muži vzdychali, když hraje nějakou dívku.

„Na to jsem přišel já,“ volal za mnou, „dělat, že stojací svícen je muž!“ Nechal jsem ho být.

„Bylo to dobré, že ano?“ zeptal se plačtivě.

Mezitím jsem došel na protější stranu dvora, která byla ponořena v hlubokém stínu. Tam ke mně nemohl dolehnout ani nejmenší náznak plamenů blikajících v podchodu brány. Vpravo ode mě byly stěží patrné dveře, které jsem tedy otevřel s krajní opatrností. V místnosti za nimi, ať v ní bylo cokoli, vládla ještě větší tma. Vytušil jsem, že je malá, ale přesto jsem do ní nevešel, jen naslouchal a neslyšel nic, co by přehlušovalo burácení větru a nepřetržitě poryvy deště. Doufal jsem, že tam najdu něco, co by šlo ukrást, něco, co bych mohl prodat, něco malého, co by se dalo snadno ukrýt. V Greenwichském paláci jsem náhodou přišel na pytlík plný drobných perliček, který někomu určitě vypadl a napůl zakrytý zůstal ležet v chodbě za stoličkou potaženou čalounem; schoval jsem si ho pod sukně a potom perly prodal apatykářovi, který je rozdrtil – alespoň jak tvrdil – a užíval k léčbě šílenství. Zaplatil mi za ně sice mnohem méně, než byla jejich skutečná cena, poněvadž věděl, že jsou kradené, ale přesto

jsem za ten jediný den přišel k více penězům, než obvykle vydělávám za celý měsíc.

„Richarde?“ volal Simon Willoughby. Mlčel jsem. Temná místnost odporně páchla, jako by v ní uchovávali zapařené krmení pro koně. Došlo mi, že tam nebude co ukrást, a tak jsem zavřel dveře.

„Richarde?“ zavolal Simon znovu. Zůstal jsem zticha a ani jsem se nepohnul, poněvadž jsem věděl, že mě v tmavém plášti nemůže vidět. Měl jsem Simona sice docela rád, ale přesto jsem vůbec neměl náladu na to, abych mu donekonečna opakoval, jak byl dobrý.

Potom se na protější straně dvora otevřely nějaké dveře, jimiž na dvůr promočený deštěm vyšplácho světlo lucerny. Zpočátku jsem si myslel, že to bude některý z herců, který přišel oznámit, že nás potřebují uvnitř, ale nakonec se ukázalo, že to je nějaký muž, kterého jsem nikdy předtím neviděl. Byl mladý a bohatý. Mohovití lidé se snadno poznají podle oblečení a tenhle člověk na sobě měl kabátec z prořezávaného lesklého žlutého hedvábí, podloženého modrou látkou. Jinak měl žluté punčochy a vyleštěné vysoké hnědé boty. U boku mu visel kord. Na modrém klobouku se skvělo dlouhé péro, na krku i na opasku se mu blýskalo zlato, ale nejnapadnější na něm byly dlouhé vlasy, tak světle blondáté, až vypadaly skoro bílé. Napadlo mě, jestli snad nenosí paruku. „Simone?“ zavolal neznámý mladík.

Simon Willoughby odpověděl s nervózním uchechtnutím.

„Jsi tu sám?“

„Nejspíš ano, můj pane.“ Simon předtím slyšel, jak otvírám a zase zavírám dveře, a určitě se domníval, že jsem vešel do paláce. Potom se protější dveře zavřely a nově příchozí zmizel ve tmě. Ani jsem se nepohnul, pouhý stín mezi stíny. Mladý muž se přibližoval k Simonovi a pochodně čadící pod nízkou klenbou brány osvětlovaly výjev pouze natolik, abych si stačil všimnout, že má na botách ženské podpatky. Byl menší postavy a chtěl vypadat větší. Zaslechl jsem, jak mu Simon říká: „Byl tu Richard, ale zase odešel. Nejspíš zmizel.“

Muž na to nic neřekl, jen přirazil Simona ke zdi a políbil ho. Viděl jsem, jak mu vyhrnuje sukně, a zadržel jsem dech. Oba se k sobě pevně tiskli.

Na tom nebylo nic překvapivého, ovšem až na to, že Jeho lordstvo, ať už šlo o kohokoli, nečekalo a vyhledalo Simona Willoughbyho dřív, než

skončila hra. Pokaždé, kdy jsme hráli v některém z královských sídel, docházeli do šatny mladí pánové a já vídal Simona Willoughbyho, jak se s některými z nich vytrácí, což vysvětlovalo skutečnost, že zřejmě byl neustále při penězích. Já sám žádné neměl, a právě proto jsem musel krást.

Slyšel jsem, jak Simon říká: „Ach, ano, můj pane.“

Připlížil jsem se blíž. Střevíce ušité z čalounu se po kamenech pohybovaly neslyšně. Vítr hlasitě hučel po střechách paláce a déšť, už beztak prudký, zesílil natolik, že přehlušil vše, co si ti dva povídali. Zavěšené pochodně vydávaly alespoň tolik světla, abych viděl, že Simon má zakloněnou hlavu a otevřenou pusou, a poněvadž jsem byl pořád zvědavý, připlížil jsem se ještě blíž. „Můj pane!“ vykřikl Simon, skoro jako by ho to bolelo.

Jeho lordstvo se uchechtlo, odtáhlo se a pustilo Simonovy sukně. „Ty moje kurvičko,“ řekl hlasem, který nepostrádal laskavost. Spatřil jsem, že i se ženskými podpatky na botách není o nic větší než Simon, který je o celou hlavu menší než já. „Dnes večer tě nechci,“ prohlásilo Jeho lordstvo, „ale splň svou povinnost, Simonku, splň svou povinnost a budeš žít v mé domácnosti.“ Pak řekl ještě něco, ale já už nic z toho neslyšel, protože prudké poryvy větru hnaly déšť na střechu ambitu, a potom už se Jeho lordstvo sklonilo, políbilo Simona na tvář a vrátilo se do šatny.

Zůstal jsem nehybně stát. Simon se opíral o zeď a těžce oddechoval. „Tak kdopak je ten prcek?“ zeptal jsem se.

„Richarde!“ Z hlasu mu číselo zděšení i úzkost. „Jsi to ty?“

„Samozřejmě že jsem to já. A kdo je Jeho lordstvo?“

„Jen přítel, nic víc,“ odpověděl a vzápětí byl zachráněn před nutností odpovídat na další otázky, protože dveře předpokoje se opět otevřely a vyhlédl z nich Will Kemp. „Polezte, vy dvě děvky,“ zavrčel. „Musíte nastoupit! Bude konec.“

Epilog evidentně přednášel můj bratr. Věděl jsem, že jej speciálně složil a připlácl na konec hry podobně, jako se o dožínkách vplétají stužky do ocasu koně, a nepochybně královnu div neudolal poklonami.

„Tak už pojďte!“ vyštěkl znovu Will Kemp a my jsme se oba hnali zpátky dovnitř.

V divadle pokaždé končíme představení zatančením veselého gigu. Končí jím dokonce i tragédie. Tančíme, Will Kemp předvádí klauniády

a hoši vyluzují dívčí ječení. Will na všechny strany hýří urážkami a oplzlými vtipy, obecenstvo řve smíchy a na tragédii si už nikdo ani nevzpomene, ale když hrajeme Jejímu Veličenstvu, netančíme ani nešaškujeme. Neděláme žádné vtipy na ptáky a zadky, místo toho se jako prosebníci seřadíme na okraji jeviště a uctivě se ukloníme, abychom ukázali, že jsme sice předstírali, že jsme králové a královny, vévodové a vévodkyně, nebo dokonce bohové a bohyně, ale ve vši skromnosti víme, kam ve skutečnosti patříme. Jsme přece pouzí herci a před palácovým obecenstvem stojíme společensky stejně nízko, jako jsou pekelní skřeti podráženi zářivým nebeským andělům. A tak jsme toho večera složili hlubokou poklonu a diváci nás, protože královna kývla na souhlas, odměnili potleskem. Jsem si jistý, že polovině z nich se hra sice vůbec nelíbila, ale přesto pochopili královninu narážku a zdvořile zatleskali. Královna si nás pouze s neproniknutelným výrazem v smrtelně bledém obličejí chvíli měřila, potom vstala, dvořané se utišili, my všichni jsme se znovu uklonili, načež odešla.

Tím naše hra skončila.

„Sejdeme se v našem Divadle,“ oznámil mi bratr, když jsme se všichni konečně vrátili do předpokoje. Zatleskal, aby upoutal pozornost všech přítomných, poněvadž věděl, že musí promluvit rychle, aby to stihl dřív, než se do místnosti nahrnou někteří z pánů a paní. „Týká se to všech, kdo mají roli v *Komedii* a v *Hester*. Jinak nemusí chodit nikdo.“

„Hudebníci taky?“ zeptal se někdo.

„Taky, zítra ráno v Divadle, a brzy.“

Někdo hlasitě zahekal. „V kolik?“

„V devět,“ odpověděl bratr.

Ozvalo se další hekání. „Budeme zítra hrát *Jména mrtvého*?“ zeptal se jeden z jednorázově angažovaných herců.

„Máš snad nasráno v hlavě?“ obořil se na něho místo bratra Will Kemp, „copak můžeme?“

Nedůtklivost a pohrdání byly důsledkem toho, že Augustinea Phillipse, jednoho z předních herců společnosti, i Christophera Beestona, který u něho byl v učení a bydlel v jeho domě, sklátila choroba. Oba na tom byli tak špatně, že nemohli hrát. Naštěstí Augustine nevystupoval ve hře,

kteřou jsme právě sehráli, a já se stihl naučit Christopherovu roli, a tak jsem ho mohl zastoupit. Potřebovali bychom záskok za ty dva i v dalších hrách, ačkoli kdyby déšť, který se prudce lil venku, nepřestal, následujícího dne by se u nás v Divadle nekonalo žádné představení. Na tu nesnáz jsme však vzápětí zapomněli, protože se otevřely dveře a vešlo šest pánů se svými navoněnými dámami. Bratr jim složil hlubokou poklonu. Všiml jsem si mladého světlomasého muže ve žlutém, modře prostríhávaném kabátci a překvapilo mě, že si vůbec nevšímal Simona Willoughbyho. Prošel rovnou kolem něho a Simon, který byl na něco takového očividně předem upozorněn, se nevzmohl na nic víc než na poklonu.

Když jsem vystupoval ze spuštěných sukní, stahoval si živůtek a navlékal si hrubou košili, obrátil jsem se zády k návštěvníkům. Vlhkým hadříkem jsem si setřel olovnatou bělobu, již jsem měl nalíčený obličej i s krkem a hrudí, bělobu, která byla smíšená s drcenými perlami, aby pleť ve světle svíček lépe zářila. Uchýlil jsem se do nejtemnějšího koutu místnosti a v duchu se modlil, aby si mě nikdo nevšímal, což se také stalo. Kromě toho jsem Pánaboha prosil, aby nám nabídl nějaké místo k přespaní, třeba ve stáji, ale takovou nabídku nedostal nikdo kromě těch, kdo jako můj bratr bydleli v obvodu městských hradeb, a tudíž se nemohli dostat domů dřív, než za svítání otevrou brány. My ostatní jsme, déšť nedéšť, měli odejít. Když jsme odcházeli, byla už téměř půlnoc a cesta pěšky podél severního obvodu města mi trvala nejméně hodinu. Ještě pršelo, na cestě byla tma jako v pytli, ale šel jsem spolu se třemi jednorázově angažovanými herci, a tak nás bylo dost na to, abychom odradili každého lapku, který by byl takový blázen a vypravil se do tak strašné nepohody. Musel jsem vzbudit služku Agnes, která spala v kuchyni v domě, v němž jsem si pronajal podkrovní místnost, ale ona do mě byla, chudinka, zamilovaná, takže jí to vůbec nevadilo. „Měl byste zůstat tady v kuchyni,“ nabízela mi ostýchavě, „je tu teplo!“

Já jsem se však raději odplížil nahoru, ale dával jsem si bedlivý pozor, abych nevzbudil domácí, vdovu Morrisonovou, které jsem už dlouho dlužil za činži, a poté, co jsem ze sebe stáhl promočený oděv, jsem se chvíli trásl zimou pod tenkou přikrývkou, až jsem nakonec přece jen usnul.

Ráno jsem se probudil celý unavený, prostydlý a provlhlý. Navlékl jsem si kabátec a nohavice, nahrnul vlasy pod čepici, otřel si obličej napůl zmrz-

lým hadrem, zašel na záchod na zadním dvorku, nalil do sebe džbáněk slabého piva, v kuchyni čajnul tvrdou chlebovou kůrku, slíbil, že vdově Morrisonové zaplatím dlužnou činži, a pak vyrazil do chladného rána. Ještě že alespoň nepršelo.

Z vdovina domu jsem chodil do divadla dvojí cestou. Buď jsem mohl zahrnout vlevo do postranní uličky a pak se vydat na sever po Biskupobranské ulici, jenže ta byla ráno většinou plná ovcí a krav, které hnali do městských jatek, a mimoto bych se v ní po dešti bořil po kotníky do bláta, hoven a hnoje, tak jsem se raději dal vpravo a přeskočil otevřenou stoku, která se táhla po obvodu Finnových polí. Při doskoku mi podjely obě nohy a pravá sklouzla zpět do vody, na jejíž hladině se držel zelený šlem.

„Jako obvykle vypadáš nesmírně půvabně,“ promluvil za mnou někdo jízlivým tónem. Zvedl jsem hlavu a pochopil, že se bratr rozhodl vyhnout proplétání mezi vyděšeným dobyt看em na ulici a raději se vydal na sever přes Finnova pole. Šel s ním další herec naší společnosti – John Heminges.

„Dobré jitro, bratře,“ pozdravil jsem poté, co jsem se v duchu sebral.

Na můj pozdrav neodpověděl a ani náznakem mi nepomohl, když jsem se drápal vzhůru po kluzkém svahu. Pravou ruku mi spálily kopřivy a zaklel jsem, což ho přimělo, že se pobaveně usmál. Zato John Heminges ke mně přistoupil a podal mi pomocnou ruku. Poděkoval jsem mu a s nelibostí pohlédl na bratra. „Taky jsi mi mohl pomoci,“ vyčetl jsem mu jeho chování.

„To určitě,“ přiznal chladně. Měl na sobě plášť z tlustého vlněného sukna a na hlavě tmavý klobouk s výstředně širokou krempou, která mu zakrývala obličej. Vůbec mu nejsem podobný. Jsem vysoký, s čistě oholenými hubenými lícemi, kdežto on má kulatý obličej s řídkou bradkou, plnými rty a velice tmavýma očima. Já je mám modré, v jeho se zračí tajnůstkářství, neustále je má skryté ve stínu a nepřestává jimi bedlivě sledovat, co se okolo něho děje. Věděl jsem, že by si mě raději nevšímal a šel dál, ale svým nečekaným objevením u odpadní stoky jsem ho donutil, aby mě vzal na vědomí, a dokonce se mnou promluvil. „Mladý Simon byl včera večer skvělý,“ utrousil s hraným nadšením vystavováním na odiv.

„To mi taky říkal,“ ujistil jsem ho, „už mockrát.“

Bratr se neubránil chabému náznaku úsměvu, záchvěvu rysů, jímž sice

prozradil, že ho to pobavilo, ale který přesto hned zmizel. „Jak tančil s tím stojacím svícnem?“ pokračoval, jako by přeslechl mou odpověď. „To bylo dobré.“ Věděl jsem, že Simona chválí jenom proto, aby mě dopálil.

„Kde je Simon?“ zeptal jsem se. Vlastně bych předpokládal, že bude u mistra, u něhož je v učení, totiž u Johna Hemingese.

„Já...“ začal Heminges, vtom se však zahanbeně zarazil.

„Špiní prostěradla v nějaké lordské posteli,“ konstatoval můj bratr, jako by taková odpověď byla něčím zcela samozřejmým, „to je přece jasné.“

„Má přátele ve Westminsteru,“ řekl John Heminges hlasem, na němž byly znát rozpaky. Je o trochu mladší než můj bratr, může mu být tak devěťadvacet nebo třicet let, ale obvykle vystupoval v rolích starších postav. Je to laskavý člověk, který dobře ví, že se s bratrem nesnášíme, a marně se to ze všech sil snaží zmírňovat.

Bratr letmo pohlédl na oblohu. „Určitě se to protrhává. Nějakou dobu to ovšem potrvá. Ale dnes odpoledne nemůžeme nic hrát, a to je škoda,“ věnoval mi zapšklý úsměv, „což znamená, že si dneska nic nevyděláš.“

„Ale zkoušíme, nebo snad ne?“ zeptal jsem se.

„Za zkoušení přece nejsi placený,“ připomněl mi, „jenom za hraní.“

„Nemohli bychom uvést *Jmění mrtvého*?“ vložil se do toho John Heminges, který chtěl učinit přítrž našemu hašteření.

„Když nemůže Augustine a Christopher, tak ne,“ ujistil ho bratr.

„No jistě, ale ne, ne, samozřejmě ne. Ale je to škoda! Mně se to líbí.“

„Je to sice divný kus,“ usoudil můj bratr, „ale má své přednosti. Dvě dvojice, a obě ženy zamilované do nesprávného muže! Z toho by mohl být pěkný tanec!“

„Budeme to prokládat tanci?“ zeptal se zmatený Heminges.

„Ale ne, kdepak, vůbec ne. Myslím tím, že by mohly nastat komplikace. Dvě ženy a čtyři muži. To je přece zbytečně moc mužů! Až příliš!“ Bratr se odmlčel, aby mohl přes Finnova pole pohlédnout na větrné mlýny. „A kromě toho v tom je ten elixír lásky! Takový nápad se dá všelijak využít, ale všechno je to špatně, úplně špatně!“

„Proč, prosím tě?“

„Protože ho připraví otec té dívky. Měla by to být ta čarodějnice! K čemu je čarodějnice, když neprovozuje žádné čáry?“

„Má přece kouzelné zrcadlo,“ připomněl jsem. Věděl jsem to, protože jsem ji sám už hrál.

„Kouzelné zrcadlo!“ vyhrkl s pohrdáním. Opět přidal do kroku a možná se pokoušel mě předstihnout. „Kouzelné zrcadlo!“ ozval se znovu. „Takový pitomý pouťový trik! Kouzlo přece spočívá v...“, vtom se však zarazil a vzápětí si řekl, že ať chtěl říct cokoli, bylo by škoda se takhle se mnou zahazovat. „A na tom stejně nezáleží. Když nemůže Augustine a Christopher, tak to stejně hrát nemůžeme.“

„Jak je to s tím kusem, co se odehrává ve Veroně?“ zeptal se Heminges.

Kdybych se odvážil zeptat na totéž, nevěnoval by mi pozornost, ale Heminges mě bratr rád. Přesto se mu však přede mnou do odpovědi příliš nechtělo. „Je skoro hotový,“ prohlásil neurčitě, „téměř.“ Věděl jsem, že píše hru, která se odehrává ve Veroně někde v Itálii, a že musel přerušit psaní, protože bylo třeba sepsat svatební představení pro našeho patrona, lorda Hunsdona. Však se taky kvůli nucenému přerušení dost navrčel.

„Pořád se ti to líbí?“ zeptal se Heminges, čímž bratra očividně podráždil.

„Líbilo by se mi to víc, kdybych mohl kus dokončit,“ odsekl hrubě, „jenže lord Hunsdon chce svatební hru, tak Veronu vzal čert.“ Dál jsme šli mlčky. Vpravo od nás za stokou plnou slizu a cihlovou zdí stálo Mezivalí, divadlo postavené, aby s námi soupeřilo. Ze stožáru na vysoké střeše vlál modrý prapor, což znamenalo, že se odpoledne bude konat představení. „Další štvání na zvířata,“ pronesl pohrdavým tónem bratr. V Mezivalí se už celé měsíce nehrály žádné divadelní kusy a dnes odpoledne tomu patrně nemělo být jinak ani v našem Divadle. Dokud se jiní herci nenaučí role, které hrají Augustine a Christopher, tak nemáme s čím vystupovat. Mohli jsme sice uvést hru, kterou jsme dávali před královnou, ale to jsme v předcházejících měsících dělali až příliš často. A jakmile se nějaký kus hraje příliš často, obecnstvo nejspíš zasype jeviště prázdnými lahvemi od piva.

Došli jsme k dřevěnému můstku přes odpadní strouhu, který vedl k rozeklané díře v dlouhé cihlové zdi. Za ní stálo Divadlo, v němž jsme hráli, velká dřevěná věž, vysoká jako kostelní zvonice. Na nápad postavit divadlo přišel James Burbage stejně jako na můstek a prolomení zdi, aby k nám diváci nemuseli chodit po zablácené ulici K Biskupské bráně, ale vyšli ze City Mrzáckou branou a pak se vydali přes Finnova pole. Už tudy prošlo

tolik lidí, že stačili vyšlapat širokou a blátivou stezku, která se táhla napříč nezastavěnou plochou. „Ten plášť patří společnosti?“ zeptal se bratr, když jsme přecházeli po mostě.

„Ano.“

„Tak zaříd', ať se vrátí do šatny,“ poručil jízlivým tónem a pak se zastavil v díře vybourané ve zdi. Nechal Johna Hemingese, aby nás předešel, a pak se mi poprvé od chvíle, co jsme se setkali u odpadní strouhy, podíval do očí. Musel se zaklonit, protože jsem byl o celou hlavu vyšší než on. „Zůstaneš u nás?“ zeptal se.

„Nemůžu si to dovolit,“ odpověděl jsem. „Dlužím za činži. A ty mi nedáváš dost práce.“

„Tak přestaň propíjet večery v krčmě U Sokola,“ zněla jeho odpověď. Domníval jsem se, že už nic neřekne, poněvadž šel dál, ale po dvou krocích se ke mně obrátil a stroze mi oznámil: „Dostaneš víc práce. Když je Augustine nemocný a ten jeho kluk se potí, tak je musíme někým nahradit.“

„Role, co hraje Augustine, mi nedáš a na hraní mladých žen jsem moc starý.“

„Budeš hrát, co se ti řekne. Potřebujeme tě, alespoň přes zimu.“

„Vy mě tak potřebujete!“ Vmetl jsem mu to do tváře. „Tak mi teda víc plaťte.“

Mou žádost přešel bez jediného slova. „Dnes začínáme zkoušet *Hester*,“ řekl chladně, „budeme se zabývat jen částmi, v nichž vystupují Augustine a Christopher. Zítra sehraje *Hester* a v sobotu *Komedii*. Počítám s tebou, koukej se dostavit.“

Pokrčil jsem rameny. Ve hře *Hester a Abasuerus* jsem hrál Vaští a v *Komedii* jsem byl Emilie. Znal jsem roli od á až do zet. „Williamu Slyovi platíš dvakrát tolik co mně,“ stěžoval jsem si, „a moje role jsou stejně obsáhlé jako jeho.“

„Nemohlo by to být třeba tím, že je dvakrát lepší než ty? Mimoto jsi můj bratr,“ prohlásil takovým tónem, jako by se tím vše vysvětlovalo. „Zůstaň jen přes zimu a pak se uvidí. Dělej, jak myslíš. Odejdi od společnosti a třeba chcípni hladý, jestli chceš.“ A vykročil směrem k divadlu.

Odplivl jsem si za ním. To teda je bratrská láska!

George Bryan přešel po předním okraji jeviště a uklonil se tak hluboce, že téměř ztratil rovnováhu. „Vznešený vládce,“ pronesl, jakmile opět stál pevně na nohou, „jak mi velí povinnost, budu vám sloužit, dokud si pro mne nepřijde smrt.“

Isaiah Humble, který nám dělal náповědu a byly mu svěřeny do opatrování naše divadelní knihy, zakašlal, aby si zjednal pozornost. „Promiňte! Má být ‚dokud nepřijde smrt‘. Není tam žádné ‚pro mne‘. To se teda na mě nezlobte!“

„Ale s tím ‚pro mne‘ je to lepší,“ prohlásil bratr mírným tónem.

„Stejně je to odporná sračka, ať už s tím ‚pro mne‘ nebo bez toho, ale jestli George chce říkat ‚pro mne‘, mistře Humble, tak ať si to klidně říká.“

„Promiňte,“ omlouval se Isaiah ze své stoličky vzadu na jevišti.

„Opravil jsi ho správně,“ utěšoval ho bratr, „od toho tady přece jsi.“

„Přesto se omlouvám.“

George prudce smekl klobouk a znovu se uklonil. „Něco, něco, něco,“ deklamoval, „dokud si pro mne nepřijde smrt.“ Nemocný Augustine Phillips byl nahrazen Georgem Bryanem, nervózním a ustaraným člověkem, který bůhví proč pokaždé, když bylo vyprodáno, vypadal sebejistě a rozhodně. Zkouška měla jeho a Simona Willoughbyho, který převzal roli Christophera Beestona, vpravit do hry.

John Heminges ocenil Georgeovu druhou úklonu chabým mávnutím ruky. „Na nějakou dobu se kvůli zotavení uchýlíme do svého sadu či někam jinam.“

Will Kemp se vrátil na jeviště mohutným skokem. „Kdo chce pít víno,“ zahřměl, „a nemá vinici, toho ať pošlou do Francie, nebo ať tam odjede sám. A když ne, tak se nutně musí scvrknout!“ Při slově scvrknout se přikrčil, vypadal zneklidněně, popadl se za poklopec, čímž Simonu Willoughbymu způsobil záchvat hihňání.

„Půjdeme do sadu?“ přerušil Willa Kempa otázkou George.

„Do sadu, jistě,“ potvrdil Isaiah, „nebo někam jinam. Tak to stojí v textu, do sadu nebo někam jinam.“ Zamával náповědní knihou. „Promiň, Wille.“

„Rád bych věděl, jestli to je sad.“

„Proč?“ zeptal se Alan Rust bojechtivě.

„Mám si představovat stromy? Nebo nějaké jiné místo bez nich?“ George se tvářil úzkostně. „Vědět to pomáhá.“

„Představuj si stromy,“ zavrčel Rust. „Jabloně. Pod nimi tě čeká ten Kasal.“ Mávl rukou směrem k Willu Kempovi.

„A jablka jsou zralá?“ vyptával se George.

„Záleží snad na tom?“ chtěl vědět Rust.

„Jestli jsou zralá,“ prohlásil George, „tak bych snad mohl jedno sníst.“

„Jsou malá,“ oznámil mu Rust, „nezralá jako Simonovy kozy.“

„Není to snad příběh z Písma Svatého?“ vložil se do debaty John Heminges.

„Moje kozy nejsou malé,“ bránil se Simon Willoughby a zvedl si dlaněmi hubený hrudník.

„Je to ze Starého zákona,“ řekl bratr, „ten příběh najdete v Knize Ester.“

„Ale v Bibli přece není nikdo, kdo by se jmenoval Kasal!“ ozval se rázně John Heminges.

„Jenže teď tam teda zatraceně je,“ řekl Alan Rust. „Můžeme pokračovat?“

„Kniha Ester?“ pátral dál George. „Tak proč se teda ona jmenuje Hester?“

„Protože Reverendissimus William Venables, který tuhle sračku sepsal, nerozezná vlastní řiť od svého scvrklého ptáka,“ vyhrkl prudce Alan Rust.

„A teď buďte zticha, ať Will může odříkat svůj text, ano?“

„Jestli je to tak špatné, proč tu věc hrajeme znova?“

„Znáš nějakou jinou hru, kterou bychom mohli do zítřka připravit?“

„Ne.“

„Tak začni, Wille,“ řekl unaveným hlasem bratr.

„Tady je uvolněné prkno,“ upozornil George a palcem na noze šťoural do okraje jeviště, „právě proto jsem div nepřepadl dolů, když jsem se klaněl.“

„Nemám ani co jíst, ani co pít,“ obracel se Will Kemp na prázdné galerie Divadla, „ale, jak říkám, i pes má svůj den a nadešel čas, aby si nějaké opatřil!“

„Tak si je sežeň!“ Simon Willoughby se div nepočůral smíchem. Do Divadla přišel přede mnou a vypadal překvapivě čile a bystře. „Včera večer jsi nešel domů?“ zeptal jsem se ho, ale on se místo odpovědi jen ušklíbl. „Zaplatil ti?“ vyžídal jsem.

„Možná.“

„Můžeš mi něco půjčit?“

„Musím na jeviště,“ odsekl a odběhl.

„Nemělo by tam být jídlo a pití,“ přerušil v té chvíli zkoušku opět George.

„To je přece moje řeč,“ zavrčel Will Kemp, „proč se do toho pleteš?“

Isaiah nakoukl do textu. „Ne,“ řekl. „Will to má správně, je tam pití a jídlo, promiň.“

Připadal jsem si unavený, a tak jsem se vlekl ven přes dvůr a dál ztemnělým vchodem, u něhož Jeremiah Poll, starý voják, který přišel o oko v Irsku, střežil vstupní bránu. „Zas bude pršet,“ řekl mi, když jsem šel kolem něho, a já mlčky přikývl. Jeremiah to říkal pokaždé, když jsem ho míjel, dokonce i v ty nejteplejší a nejsušší dny. Zaslechl jsem třesk a řinčení čepelí, vyšel na chabé denní světlo a uviděl Richarda Burbage a Henryho Condella, jak se cvičí v šermu. Byli bleskurychlí, čepele jim prudce vylétaly do výšky a stejně padaly dolů, vzájemně se křížily a prováděly výpady. Henry se právě smál něčemu, co řekl Richard Burbage, pak mě však uviděl, meč se mu vznesl do výšky a on zároveň ustoupil a volnou rukou, v níž by jinak držel dýku, dal znamení, že cvičení končí. Oba se obrátili a podívali se po mně, ale já dělal, že je nevidím, a vydal jsem se ke dveřím na galerie. Když jsem jimi vstupoval dovnitř, zaslechl jsem, jak se smějí.

Vystoupal jsem po krátkém schodišti na dolní galerii a pohlédl jsem přes jeviště, na kterém George ještě frflal kvůli jablkům nebo uvolněným prknům, a potom, když znovu zařinčely šermující meče, jsem se uložil na podlahu. Byl jsem perská královna Vašti, ale mé vystoupení mělo přijít na řadu teprve až za půl hodiny, a tak jsem raději zavřel oči.

Probudilo mě kopnutí do nohou, a když jsem prohlédl, viděl jsem, že nade mnou stojí James Burbage. „Máš v domě čmuchaly, co loví kněžžoury,“ řekl mi.

„Kdože tam je?“ zeptal jsem se a snažil se co nejrychleji probrat a vstát.

„Lovci kněžžourů,“ odpověděl, „u tebe doma. Právě jsem šel okolo.“

„Přišli si pro Otce Laurence,“ vysvětloval jsem mu, „hajzlové.“

„Byli tam už předtím?“

„Lezou tam měsíc co měsíc, svině.“

Otec Laurence podobně jako já bydlel v domě vdovy Morrisonové. Byl to staříčkový kněz, který měl pronajatou místnost přímo pod mým podkro-

vím, ale já jsem vdovu podezíral, že ho tam nechává bydlet zadarmo. Táhlo mu na sedmdesát, byl napůl zchromený bolestmi v kloubech, ale duševně zůstal čilý. Byl to římskokatolický kněz, což u většiny jeho souvěrců stačilo, aby je smýkali v košatině na popraviště v Tyburnu nebo na Towerském vršku, kde jim ještě zaživa vyrvali vnitřnosti z těla, ale Otec Laurence byl „mariánský“ kněz, to znamená, že byl vysvěcen za panování nevlastní sestry naší panovnice, katolické královny Marie, a takoví lidé, pokud nepůsobili potíže, směli zůstat naživu. Otec Laurence sice ničím neobtěžoval, ale slídili, totiž lidé, kteří pronásledovali zrádné katolíky, neustále prohledávali jeho místnost, jako by chudák stará mohl za svou stolicí s nočníkem skrývat nějakého jezuitu. Nikdy nic nenašli, protože můj bratr schoval kněžská roucha a kalichy Otce Laurence mezi kostýmy a rekvizity v Divadle.

„Nic nenajdou,“ ujistil jsem ho, „jako vždycky.“ Podíval jsem se dolů na jeviště. „Potřebujou mě?“

„Teď je tanec Židovek,“ odpověděl James Burbage, „tak ne.“

Na jevišti sebou v jedné řadě mrskali Simon Willoughby, Billy Rowley, Alexander Cooke a Tom Belte, popoháněni nějakým mužem, který držel v ruce hůl se stříbrným nákončím a přetahoval je po rukou nebo nohou. „Výš!“ křičel při tom. „Máte ukazovat nohy. Skákejte, vy chromí prckové, skákejte!“

„Kdo je to?“ zeptal jsem se.

„Ralph Perkins. Můj přítel. Učitel tance u dvora.“

„U dvora?“ vyhrkl jsem, protože to na mě udělalo dojem.

„Královna ráda vidí, když se dobře tančí. A já taky.“

„Jedna, dva, tři, čtyři, pět, skok!“ volal Ralph Perkins. „To je galliarda, vy pitomí rošťáci, a ne nějaký vesnický třásák! Skákejte!“

„S tím Augustinem a jeho hochem je to zatracená smůla,“ zabručel James Burbage.

„Uzdraví se?“

„Kdoví? Už jim dali klystýr, pouštěli žilou a kdoví co ještě. Možná že ano. Modlím se, aby to vyšlo.“ Zamračil se. „Než se Christopher uzdraví, Simon Willoughby se bude mít co otáčet.“

„To ho jen potěší,“ řekl jsem na to zatrpkle.

„Jenže tebe ne, vid’?“ Pokrčil jsem rameny a neřekl na to nic. James Burbage mě děsil. Pronajal si Divadlo, čímž se stal majitelem budovy a snad i pozemku, na němž stála, a jeho nejstarší syn, který se jmenoval Richard stejně jako já, patřil k našim předním hercům. James sám kdysi také hrával, ale předtím byl tesařem a stále si zachovával svalnatou postavu člověka, který pracuje rukama. Byl vysoký, měl šedé vlasy a obličej s nesmlouvavým výrazem, krátkou bradku, a ačkoli už nehrál, zůstával nadále podílníkem, jedním z osmi mužů, kteří rukou společnou hradili výdaje Divadla a rozdělovali si mezi sebe zisk. „Jedná tvrdě,“ řekl mi jednou bratr, který rovněž patřil k podílníkům, „ale drží slovo. Je to dobrý člověk.“ A teď se James, který se mnou mluvil, mračil směrem k jevišti. „Ještě pomýšlíš na odchod?“

Neřekl jsem na to nic.

„Henry Lanman,“ Burbage vyslovil to jméno rozhodným tónem, „mluvil s tebou ten lump?“

„Ne.“

„Snaží se tě zlanařit?“

„Ne,“ zopakoval jsem znovu totéž.

„Má tedy pravdu tvůj bratr, když tvrdí, že pomýšlíš na to, jak od nás odejdeš? Je to pravda?“

„Napadlo mě to,“ přiznal jsem se mrzutě.

„Nebud’ blázen, chlapče. A nedej se zlákat Lanmanem. Přichází o peníze.“ Henrymu Lanmanovi patřilo divadlo Mezivalí, které stálo jen několik kroků jižně od našeho. Při našich představeních jsme často slyšeli, jak jejich obecenstvo projevuje nadšení, bubeníci bubnují a trubky vřeští, jenže v poslední době se podobné zvuky ozývaly čím dál vzácněji. „Teď dává už jen šermířské souboje,“ pokračoval Burbage, „ty a štvání psů na medvěda. Tak co od tebe vlastně chce? Aby ses mu tam promenoval v šatíčkách a vypadal pěkně?“

„Nemluvil jsem s ním,“ trval jsem podle pravdy na svém.

„Tak teda přece jen máš špetku rozumu. Nemá nikoho, kdo by mu psal hry, a taky nikoho, kdo by mu v nich hrál.“

„Ale já s ním nemluvil!“ zopakoval jsem popuzeně své předcházející tvrzení.

„Myslíš, že tě přijme Philip Henslowe?“

„To ne!“

„Má přece spoustu herců.“ Henslowe vlastnil divadlo Růže za Temží a byl našim největším soupeřem.

„Pak máme ještě Francise Langleyho,“ pokračoval neúprosně James Burbage, „ten s tebou mluvil?“

„Ne.“

„Staví tu příšernou obludnost, obrovské divadlo v Zářechí, a přitom nemá žádné herce a hry taky ne. Soupeři a nepřátelé,“ poslední tři slova pronesl zatrpklým tónem.

„Nepřátelé?“

„Lanman a Langley? Lanman nás nenávidí. Majitel téhle parcely taky. Ztracení měšťtí otcové nás nenávidí. Starosta nás nenávidí. Taky nás nenávidíš?“

„Ne.“

„Ale na odchod pomýšlíš?“

„Nevydválám si vůbec žádné peníze,“ zamumlal jsem, „jsem chudý.“

„Samozřejmě že jsi strašně chudý! Kolik je ti let? Dvacet? Jedenadvacet?“

„Jedenadvacet.“

„Myslíš, že jsem něco měl, když jsem začínal?“ zeptal se Burbage rozkohoutěně. „Odkroutil jsem si učení, hochu, vydělal jsem si nějaké peníze, něco jsem si našetřil a něco zas vypůjčil, zaplatil jsem zdejší pronájem a postavil divadlo! Dřel jsem, chlapče!“

Vyhlédl jsem na dvůr. „Byl jsi tesař, že?“

„A dobrý,“ odpověděl hrdě, „ale na začátku jsem žádné peníze neměl. Vyučil jsem se, jak se řeže, hobluje, odhaduje a tvaruje dřevo. Vyučil jsem se řemeslu. A pracoval jsem.“

„Ale já neumím nic jiného než tohle,“ přiznal jsem s trpkostí. Kývl jsem hlavou k bratrovi. „Určitě se o to postaral, co? Jenže za rok nebo dva mě vyhodíte. Už pro mě nebudou žádné role.“

„To nemůžeš vědět,“ ujišťoval mě, i když to neznělo příliš přesvědčivě. „Jaké vlastně chceš?“

Už jsem se chystal odpovědět, vtom však Burbage zvedl ruku na znamení, abych byl zticha. Když jsem se otočil, uviděl jsem skupinu neznámých lidí, kteří právě vešli do divadla, zůstali stát na dvoře a upřeně se

zahleděli na chlapce křepčící na jevišti. Čtyři z nich byli hrozivě vyhlížející muži, všichni s meči zasunutými v pochvě a s bílou heraldickou růží lorda Hunsdona. Stáli vyzývavě ve čtverci, připraveni chránit čtyři ženy. Jedna z nich byla starší a zpod okraje čepce jí vykukovaly šedivé vlasy. Dala mužům znamení, aby zůstali stát na místě, a sama, plná sebedůvěry a hrdě vzpřímená, vykročila k jevišti. Jakmile ji uviděl bratr, hluboce se poklonil. „Má paní!“ pozdravil ji a na hlase mu bylo znát překvapení.

„Prohlíželi jsme si nějaký statek u Finnova sídla,“ vysvětlila stručně urozená paní, „a moje vnučka projevila přání prohlédnout si vaše divadlo.“

„Velice rádi vás tu vidíme,“ ujistil ji bratr. Hoši na jevišti všichni smekli čepice a poklekli.

„Nechte si to patolízalství,“ obořila se na ně ostře urozená paní. „Tančili jste?“

„Ano, milostivá paní,“ odpověděl za všechny Ralph Perkins.

„Tak tančete dál,“ poručila panovačně, než si kývnutím přivolala bratra. „Na slovíčko, prosím, jestli ovšem můžete?“

Věděl jsem, že to je lady Anne Hunsdonová, choť lorda komořího, který byl patronem naší společnosti. Někteří urození páni dávali najevo své bohatství tím, že v patách za sebou neustále vláčeli průvod skvěle oděných služebníků, vlastnili nejrychlejší lovecké psy ke štvání jelenů v celém království nebo jim patřila nákladná sídla a rozsáhlé obory, kdežto jiní se – těch však byla pouhá hrstka – stávali patrony hereckých společností. My jsme se stali miláčky lorda Hunsdona, hráli jsme podle jeho libosti a lízali jsme mu paty pokaždé, když si nás ráčil všimnout. A když jsme objížděli zemi, což se dělo pokaždé, když v Londýně vypukla morová epidemie, a divadla byla v důsledku toho zavřená, jméno lorda komořího a jeho znak nás chránily před ubohými městskými otci, kteří by nás jinak nejraději nechali uvrhnout do žaláře, anebo ještě raději dali vypráskat z města. „Pojď sem, Elizabeth,“ poručila lady Hunsdonová a její vnučka, kvůli jejíž svatbě musel bratr zanechat své italské hry a psát něco jiného, přistoupila k babičce a mému sourozenci. Dvě služebné čekaly spolu se stráží, a právě jedna z nich upoutala mou pozornost, až se ve mně zarazil dech.

Lady Anne Hunsdonová i její vnučka oslňovaly nádherným oděvem. Elizabeth Careyová se skvěla v kortukálu, španělské sukni vyztužené

obručemi, ušité z plátna smetanové barvy, prostříhaného, aby bylo vidět lesk stříbritého taftu pod ním. Živůtek jsem neviděl, protože přes něj měla přehozený krátký pláštík s kapucí, světle šedý a vyšíváný bílými růžemi, které měli ve znaku její otec a děd. Vlasy měla světle zlaté, pokryté pouze sítkou z pozlacených stříbrných drátků, na nichž zářily perličky, pleť měla, jak přikazovala móda, bledou, ale nepotřebovala olovnatou bělobu, aby jí tak zůstala, poněvadž obličej měla bez jediné skvrnky, dokonce ani na lících nebyla patrná sebemenší stopa po šmince. Namalované rty byly plné a usměvavé a oči, jimiž s očividným potěšením soustředěně hleděla na čtyři hochy, kteří podle pokynů Ralpha Perkinse začali opět tančit, měla jasně modré. Elizabeth Careyová byla krasavice, ale já měl oči jen pro její služebnou, malé drobné děvče, jehož pohled zářil oslněním z toho, co se odehrávalo na jevišti. Měla na sobě sukni a živůtek z tmavohnědého vlněného sukna a na světlehnědých vlasech jí seděl černý čepec, ale něco v jejím obličejí, nějaká jemnost vyzařující ze rtů a kostí, působilo, že zastíňovala zářící Elizabeth. Otočila se, aby se mohla rozhlédnout po divadle, zachytila můj pohled, a než se obrátila zpět k jevišti, stačil jsem ještě zahlédnout nepatrný náznak nezbedného úsměvu. „Ježíši Kriste,“ zabručel jsem si pod vousy, ale našťastí tak tiše, že mě žádná z žen nemohla zaslechnout.

James Burbage se s pochopením uchechtl. Přehlédl jsem to.

Když tanec skončil, Elizabeth Careyová zatleskala dlaněmi v rukavičkách. Bratr rozprávěl s její babičkou, která se smála něčemu, co jí řekl. Upřeně jsem se zahleděl na služebnou. „Tak tobě se teda líbí,“ poznamenal James Burbage. Domníval se, že zírám na Elizabeth Careyovou.

„Tobě snad ne?“

„Je to sice taková vzácná hračka,“ pravil uznale, „ale přestaň ji, sakra, žrát očima. Za několik měsíců se má provdat. Za jednoho z Berkeleyů,“ pokračoval, „Thomase. Právo obdělávat ji získá on, ne ty.“

„Co tu vlastně dělá?“ zeptal jsem se.

„Jak to k čertu mám vědět?“

„Možná chce vidět hru, kterou napsal bratr,“ nadhodil jsem.

„Tu jí neukáže.“

„Ty jsi ji viděl?“

Přikývl. „Ale proč tě to zajímá? Měl jsem za to, že nás opouštíš.“

„Doufal jsem, že v ní bude pro mě role,“ ozval jsem se chabě.

James Burbage se zasmál. „V té je role úplně pro každého! Je to velká hra. Musí být taková, protože jsme povinni předvést Jeho lordstvu něco zvláštního. Velkého a nového. Vnučce lorda komořího se přece nepředkládá studené maso, ta musí dostat něco čerstvého. Něco lehoučkého.“

„Lehoučkého?“

„Je to přece svatba, ne nějaký blbý pohřeb. Všichni chtějí zpěv, tanec a milence prosáklé měsíčními paprsky.“

Pohlédl jsem přes dvůr. Bratr gestikuloval, téměř jako by pronášel z jeviště řeč. Lady Anne Hunsdonová a její vnučka se smály a mladá služebná se neustále s vykulenýma očima rozhlížela po Divadle.

„Samozřejmě,“ pokračoval Burbage, „budeme-li dávat při její svatbě hru, tak ji budeme muset zkoušet tam, kde ji pak sehrajeme.“

„V Somersetském paláci?“ zeptal jsem se. Věděl jsem, že lord Hunsdon sídlí právě tam.

„Propadla se jim tam pitomá střecha velké síně,“ konstatoval Burbage pobaveným tónem, „a tak ať budou chtít nebo ne, musíme zkoušet v jejich sídle U Černých bratří.“

„A tam budu hrát ženskou,“ postěžoval jsem si trpce.

Otočil se a zamračil se na mě. „Vážně? Už tě nebaví nosit sukně?“

„Na to jsem starý. Zhrubl mi hlas.“

Burbage mávl rukou, aby mi předvedl celý kruh divadla. „Podívej se na to, chlapče! Dřevo, omítka a latě. Na předscéně prkna shnilá od deště, sem tam flekanec barvy, a to je tak všechno. Ale my z toho dokážeme udělat starý Řím, Persii, Efeso, až tomu věří i chudáci v přízemí, věř mi. Upřeně zírají. Prudce dýchají úžasem! Víš, co mi řekl tvůj bratr?“ Popadl mě za kabátec a přitáhl si mě k sobě. „Nevidí, co vidí, ale co si myslí, že vidí.“ Pustil mě a nasadil si křivý úsměv. „Tvůj bratr takové věci říká, ale já dobře vím, jak to myslí. Když hraješ, myslí si, že vidí ženu! Možná už nemůžeš dál hrát mladé dívky, ale jako zralá žena jsi dobrý!“

„Vždyť mám mužský hlas,“ namítl jsem otráveně.

„Jo, a taky se holiš, a kromě toho máš ptáka, ale když mluvíš tiše, tak se jim to líbí!“

„Ale jak dlouho?“ zeptal jsem se naléhavě. „Stačí tak nejvýš měsíc, a řekneš, že se hodím jen pro mužské role, a pro ty máte herců víc než dost.“

„Chceš hrát hlavního hrdinu?“ ušklíbl se.

Na to jsem neřekl ani slovo. Jeho syn Richard, kterého jsem viděl, jak zkřížil meč s Henrym Condellem, hrál v našich kusech vždy hlavního hrdinu, a vždycky jsem byl v pokušení domnívat se, že nejlepší role dostává jen proto, že jeho otec má pronajaté divadlo, a stejně lákové bylo i přesvědčení, že se jedním z podílníků společnosti stal kvůli otci, jenže ve skutečnosti byl opravdu dobrý. Lidi ho milovali. Vláčeli se přes Finnova pole, aby zhlédli, jak Richard Burbage získá přízeň dívky, zničí padouchy a napraví svět. Richard byl o pouhé tři nebo čtyři roky starší než já, z čehož vyplývalo, že nemám sebemenší naději získat přízeň dívky ani oslnit obecnost svým šermováním. A někteří učedníci, hoši, kteří právě křepčí na jevišti, mě přerůstají a brzy budou moct hrát role, které hraju já, a divadlo tím ušetří, poněvadž učedníkům se platí jen pár šupů. Já dostávám alespoň hrstku šilinků týdně, ale jak dlouho to ještě potrvá?

Z louží mezi kočičími hlavami, jimiž byl vydlážděný dvůr, se odráželo sluneční světlo. Elizabeth Careyová s babičkou si nadzvedly podolek sukní a vystoupily na jeviště, chlapci přestali tančit, smekli čapky a uklonili se, všichni až na Simona, který místo toho předvedl složitou hlubokou poklonu. Lady Anne s nimi promluvila a rozesmála je, potom se otočila a s vnučkou kráčející po mém boku zamířila ke vchodu do Divadla. Elizabeth mluvila velmi živě. Všiml jsem si, že si dala oholit vlasy na čele, aby dosáhla toho, že jí začínaly o palec nebo i víc výš, jak přikazovala móda. „Víly,“ zaslechl jsem ji říkat, „opravdu zbožňuji víly!“

James Burbage a já jsme v očekávání, že vznešené paní projdou jen několik kroků od galerie, na které jsme si povídali, sňali čepice, v důsledku čehož mi spadly do čela dlouhé vlasy. Přihladil jsem si je dlaní zpátky. „Budeme muset požádat našeho kaplana, aby v případě, že tu ty víly zůstanou, provedl exorcismus divadla!“ pokračovala rozmarným tónem Elizabeth Careyová.“

„Lepší hejno víl než krysy, co mají U Černých bratří,“ řekla na to stručně lady Anne, pak si mě všimla a zastavila se. „Včera večer jsi byl dobrý,“ prohlásila úsečně.

„Má paní,“ řekl jsem a uklonil se.

„Mám ráda dobrou, totiž dobře zahranou smrt.“

„Bylo to vzrušující,“ dodala Elizabeth Careyová. Obličej, už beztak veselý, se jí rozjasnil. „Když jsi zemřel,“ řekla, nechala sukně sukněmi a sepjala ruce před řadry, „tak jsem to vůbec nečekala a byla jsem tak...“ zarazila se a kvůli tepu zrychlenému vzrušením nemohla najít správné slovo, „zmrtnělá.“

„Děkuji vám, má paní,“ poděkoval jsem uctivě.

„Je tak zvláštní vidět tě teď v kabátci!“ zvolala slečna.

„Do kočáru, moje milá,“ přerušila ji babička.

„Musíš hrát královnu víl,“ nařídila mi Elizabeth Careyová s předstíranou přísností.

Mladá služebná vypoulila oči. Měřila si mě upřeným pohledem a já ji také. Měla šedé oči. Měl jsem dojem, že jsem jí ve tváři opět zahlédl náznak úsměvu, podezřelé nezbednosti. Posmívala se mi, protože budu hrát ženu? Vtom jsem si však uvědomil, že bych mohl Elizabeth Careyovou urazit tím, že si jí nevšímám, a proto jsem se podruhé uklonil. „Urozená paní,“ řekl jsem, poněvadž mě nic jiného nenapadlo.

„Pojď, Elizabeth,“ nařídila lady Anne. „A ty taky, Silvie,“ dodala ostře služebné se šedýma očima, která se po mně pořád dívala.

Silvia! To jméno mi připadlo nejkrásnější ze všech, jaká jsem v životě slyšel.

James Burbage se smál. Když ženy a jejich strážci odešli, nasadil si čepici na hlavu s nakrátko ostříhanými vlasy. „Zmrtnělá,“ opakoval po vznešené paní. „Zmrtnělá! Smrt má smysl pro vtip.“

„Dáváme hru o vílách?“ zeptal jsem se otráveně.

„O vílách a bláznech,“ odpověděl, „ale ještě není úplně dokončená.“ Zarazil se a poškrábal se v bradce. „Ale třeba máš pravdu, Richarde.“

„Pravdu?“

„Možná nastal čas, abychom ti začali dávat mužské role. Vytáhl ses! U rolí, jako je Vašti, na tom nezáleží, protože je to královna. Ale výška se víc hodí pro mužské role.“ Zamračeně pohlédl na jeviště. „Simon přece není dost vysoký? Sahá sotva trpaslíkovi pod prdel. A tobě se bude hlas s přibývajícími lety ještě prohlubovat, a kromě toho hraješ dobře.“ Vyšel

z galerie na vnější ochoz. „Hraješ dobře, a když ti dáme v té svatební hře mužskou roli, zůstaneš přes zimu?“

Chvilí jsem váhal, ale pak jsem si vzpomněl, že James Burbage vždycky drží slovo. Tvrdý člověk, říkal o něm bratr, ale poctivý. „Slibuješ mi to, pane Burbagei?“ zeptal jsem se.

„Pokud můžu něco slibovat, tak ano.“ Plivl si do dlaně a podal mi ruku. „Udělám, co budu moci, abych zajistil, že v té svatební hře budeš hrát muže. Tak slibuju.“

Potřásl jsem si s ním rukou. „Děkuju,“ řekl jsem.

„Ale teď jsi právě královna té zatracené Persie, tak vylez na jeviště a chovej se královsky.“

Vystoupil jsem tedy na jeviště a choval se jako královna.

Sobota.

Když zvony ve městě začaly vyzvánět v obvyklém rámusícím neladu, mraky se protrhaly, až bylo vidět sivou oblohu, na níž ranní zimní slunce vrhalo dlouhé stíny dokonce i v poledne. Od západu hnal vítr ve výšce mraky, ale po dešti nebylo ani památky a pěkné počasí znamenalo, že můžeme hrát, a tak když ustala kakofonie poledního vyzvánění, náš trubač zadul z věže Divadla tuš a byl vztyčen prapor se Svatojiřským křížem na znamení, že provozujeme nějakou hru.

Před jednou se začínali trousit první diváci. Přicházeli přes Finnova pole, zpočátku tenký pramínek, který však postupně sílil úměrně tomu, jak se muži, ženy, učedníci, řemeslníci i nižší šlechta společně hrnuli z Mrzácké brány. Ostatní přicházeli od Biskupské a odbočovali na úzkou cestu, která vedla podél rybníka užívaného k plavení koní k divadlu, u jehož vchodu stál u zamčené truhly, která měla na víku úzký dlouhý otvor, jednooký Jeremiah, vysloužilý voják, jehož i s pokladnou střežili dva muži ozbrojení meči, tlustými holemi a náležitě zachmuřeným výrazem v obličeji. Každý, kdo chtěl zhlédnout hru, musel tou štěrbinou vhodit jednu penci. Přímo před Divadlem prodávaly tři kuběny z krčmy U Delfína lískové oříšky, ústřice nabízel Slepý Michael, kterého hlídal syn, hluchoněmý kolohnát, a Harry, zvaný Vidle, měl lahvové pivo. Hrnoucí se dav byl jako obvykle v povznesené náladě. Všichni se zdravili se starými známými a přáteli, klábosili a smáli se, zatímco se dvůr zaplňoval.

Bohatší procházeli menšími dveřmi, zaplatili dvě pence a po schodech stoupali na galerie, kde si za další penci mohli najmout polštář, aby měli měkký posezení na dubových lavicích. Ženy se nakláněly přes horní ba-

lustrádu, aby měly výhled na diváky v přízemí a někteří mladíci, často elegantně oblečení, jim pohledy opláceli. Mnozí z mužů, kteří zaplatili penci, aby mohli stát ve dvoře, tam vůbec nehodlali setrvat. Místo toho pročesávali pohledy galerie a hledali nejhezčí ženy, a jakmile jim padla do oka taková, která se jim líbila, připlatili další pence, aby mohli vyjít po schodech nahoru.

Will Kemp nahlédl špehýrkou dovnitř. „Slušný počet,“ prohlásil.

„Kolik?“ zeptal se někdo.

„Patnáct set?“ odhadl počet přítomných herec. „A pořád přicházejí další. To mě překvapuje.“

„Překvapuje?“ divil se John Heminges. „A proč, prosím tě?“

„Protože tenhle kus je přece úplná sračka, tak teda proto.“ Will odstoupil od špehýrky a zvedl z podlahy boty. „Ale já stejně,“ pokračoval, „hrajú rád ve všech možných sračkách.“

„U všech všudy, to myslíš vážně? A proč, prosím tě?“

„Protože v nich nemusím dávat pozor na ty zatracené věci.“

„Jean,“ vykřikl někdo z přítmí, „ty punčochy jsou roztržené.“

„Přinesu ti jiný.“

Trubač hrál tuš víckrát po sobě, přičemž scházející se dav uvítal každý příval not hlasitým projevem nadšení. „Připomeneš mi, jaký gig dneska provozujeme?“ požádal mě Henry Condell.

„Jeremiáše,“ odpověděl mu za mě Will Kemp.

„Už zas?“

„Jim se to líbí,“ odsekl útočně Will.

V koutě místnosti se celý trásl George Bryan. Ne snad zimou, ale nervozitou. Jedna noha mu nezvladatelně cukala. Mrkal, kousal se do rtu a snažil se odříkávat svou roli tichým hlasem, ale místo toho jen koktal. George byl před představením hrůzou bez sebe, ale jakmile se octl na jevišti, vypadal jako samo vtělení sebejistoty. Richard Burbage se protahoval v jiném rohu, uvolňoval si paže a nohy k nastávajícím akrobatickým výkonům, kdežto Simon Willoughby, nádherný v sukni pošíité slonovinovými destičkami, s vlasy vyčesanými do vysokého účesu a celý ověšený skleněnými rubíny, se proháněl sem a tam středem šatny, dokud na něho Alan Rust nehoukl, aby toho nechal, načež se Simon vzdorovitě uchýlil

do zadní části místnosti, posadil se na sud a začal se dloubat v nose. Po schodech sešel bratr, očividně z kanceláře, do níž přinesli pokladny, aby je mohli vyprázdnit. „Sedm mladých lordů na jevišti,“ oznámil šťastným tónem. Sezení na pokraji jeviště stálo šest pencí, takže podílníci právě vydělali za sedm tvrdých stoliček tři šilinky a šest pencí. Já jsem se štěstím tolik vydělal za týden, a brzy, až bude divadlo kvůli zimní nepohodě několik dní po sobě zavřeno, budu rád, když dostanu šilink.

Naše švadlena Jean mě oholila. Toho dne to bylo už podruhé a tentokrát mě to pěkně štípalo, když mi studenou vodou škrábala bradu, horní ret, tváře, a nakonec vlasy vpředu, aby mi zvýšila čelo. Pinzetou mi upravila obočí a pak mi poručila, abych zaklonil hlavu. „Tohle teda nesnáším!“ ohradil jsem se.

„Nebud' protivnej, Richarde!“ Namočila třísku v nějakém hrnečku. „A nemrkej!“ Přidržela mi třísku nad pravým okem. Do oka mi spadla kapka nějaké tekutiny a já mrkl. Pálilo to. „A teď to druhý,“ oznámila mi.

„Říká se tomu smrtelný noční stín,“ ozval jsem se.

„Jsi praštěnej. Je to jen štáva z rulíku.“ A kápła mi druhou kapku do levého oka. „Tak, a je to.“ Rulík, kromě toho, že mě páčil a na chvílku mi rozmazával vidění, rozšiřoval zorničky, aby oči vypadaly větší. Měl jsem je zavřené po celou dobu, co mi Jean na obličej, krk a horní část hrudi nanášela olovnatou bělobu, krém, který působil, že pleť vypadala bílá jako sníh. „A teď černou,“ ozvala se s potěšením a prstem mi okolo očí rozmazávala mast ze sádla a sazí. „Vypadáš úžasně!“

Zavrčel jsem a ona se zasmála. Z obsažného vaku vyňala další hrnek a sklonila se těsně nade mě. „Karmín z mexického hmyzu, co leze po kaktusech, miláčku, ne abys to řekl Simonovi.“

„Proč ne?“

„Jemu jsem dala červen z nějakýho indickýho bejlí, protože je lacinější,“ zašeptala mi do ucha a vzápětí mi tu věc rozmazala prstem po rtech, až byly červené jako třešně. Už jsem nebyl Richard, stala se ze mě perská královna Vašti.

„Dej nám pusů!“ volal na mě Henry Condell.

„Panebože na nebi!“ zamručel George Bryan a sklonil hlavu mezi kolena. Nejdřív mě napadlo, že bude zvracet, ale on se narovnal a hluboce

se nadechl. „Panebože na nebi,“ zopakoval svá předcházející slova. Nikdo z nás mu nevěnoval pozornost, už jsme to přece u něho viděli a slyšeli a zároveň jsme věděli, že bude hrát dobře jako vždycky. Bratr si položil na hrud' kyrys a Richard Burbage mu zapnul přezky na tkanicích.

„Měl bys mít ještě helmu,“ konstatoval bratr a protáhl se, aby se v právě upevněném kyryse cítil dobře. „Kde je?“

„V truhle s kožešinami,“ volala Jean, „u zadních dveří.“

„Co tam, prosím tě, dělá?“

„Drží se v teple.“

Po dřevěných schodech jsem vyšel do horní místnosti, v níž byla uskladněna většina kostýmů a menších kousků jevištního nábytku a kde hudebníci právě ladili své nástroje. „Vypadáš báječně, Richarde,“ uvítal mě jejich kapelník Philip.

„Strč si tu svou loutnu do prdele,“ odsekl jsem, „a ještě jí otoč.“ Byli jsme přece kamarádi.

„Nejdřív nám ale dej pusu.“

„To by sis jí musel otočit ještě jednou,“ ukončil jsem vzájemné špičkování. Pohlédl jsem dveřmi vedoucími na balkon. Toho odpoledne měli hudebníci hrát právě na balkonu a tambor tam už stál připravený. „Pěkně početné obecenstvo,“ poznamenal, potom lehce přejel paličkami po napnuté kůži bubínku a vyvolal tím projevy nadšení z řad davu shromážděného dole.

Vrátil jsem se zpátky do místnosti a vylezl po žebříku na střechu věže. V dlouhých tmavých sukních jsem si počínal neohrabaně, ale trochu jsem si je zvedl a pomalu stoupal příčel po příčli vzhůru. „Je ti vidět až do prdele!“ volal za mnou Philip.

„To máš teda štěstí, ty muzikante,“ odsekl jsem a padacími dveřmi se vyškrábal na plošinu, na které stál trubač Will Tawer.

Hned se na mě usmál. „Čekal jsem na tebe,“ uvítal mě. Will věděl, že za ním přijdu, protože vyšplhat se na vratkou plošinu před představením byla pověra, které jsem se nedokázal ubránit. Pokaždé, když jsem hrál v Divadle, jsem musel vylézt na věž. Nebyl k tomu sebemenší důvod – alespoň já o žádném nevěděl – kromě nezvratného přesvědčení, že když se v těžkých a nepohodlných sukních nevyškrábu po žebříku nahoru, budu

určitě hrát špatně. Všichni herci mají nějakou pověru. Každý svou. John Heminges měl na stříbrném řetízku zavěšenou zaječí pacičku, George Bryan se uprostřed svého věčného natrásání a kroucení dotýkal trámu na stropě šatny, Will Kemp pokaždé vlepil pusu durdící se švadleně Jean, kdežto Richard Burbage vytasil meč a políbil čepel. Bratr se snažil dělat, že žádný rituál nedodrжуje, ale když se domníval, že se nikdo nedívá, zehnal se znamením kříže. Nebyl sice žádný papeženec, ale když ho napadl Will Kemp a obvinil ho, že líbá špinavou prdel Nevěstky babylonské, jen se smál. „Dělám to proto,“ dodával na vysvětlenou, „že to byla úplně první věc, s níž jsem vystoupil na jevišti. Tedy rozhodně první, za kterou jsem dostal zapláceno.“

„Jaká to byla role?“

„Kardinál Pandulph.“

„Ty jsi hrál v takové sračce?“

Bratr přikývl. „Byla to první hra, v níž jsem vystupoval. Tedy jako placený herec. *Bouřlivá vláda krále Jana*. A kardinál Pandulph se v ní nepřetržitě křížoval. To přece nic neznamená.“

„Znamená to Řím!“

„A znamená to, že když líbáš Jean, tak ji taky miluješ?“

„Chraň Bůh!“

„Mohl bys dopadnout hůř,“ řekl bratr, „přece těžce pracuje.“

„Až moc!“ ozvala se Jean, která zaslechla, co si ti dva povídají. „Potřebuju, aby mi někdo pomoh. Jedna ženská na všechno nestačí.“

„Může se snažit,“ zabručel Will Kemp.

„Hnusný zvíře,“ ulevila si Jean pro sebe.

Pověry, ať už šlo o lezení na věž, dělání znamení kříže nebo líbání švadleny, měly svůj význam, protože jsme všichni žili v přesvědčení, že z divadla vyhánějí ďáblы – ty, kteří působili, že jsme zapomínali role, přiváděli obecenstvo, které ne a ne se zasmát, nebo způsobovali, že se padací dveře na jevišti najednou nedaly otevřít, což se občas stávalo po deštích.

Ještě chvíli jsem postál na věžní plošině. Nárazy větru si pohrávaly s praporem na stožáru nad námi, který nesl červený svatojiřský kříž. Pohlédl jsem k jihu a všiml si, že na divadle Mezivalí nevlaje prapor a nestojí tam trubač, což znamenalo, že toho krásného odpoledne nepředvádějí do-

konce ani obyčejné štvání psů na zvířata. Za prázdným divadlem se pod svým věčným kouřovým příkrovem rýsovalo černé město. Trhl jsem sebou, když Will Tawyer zatroubil další fanfáru, která měla zburcovat diváky z přízemí, a ti za jejího zvuku také začali projevovat očekávané nadšení. „To je probudilo,“ liboval si s uspokojením Will.

„Mě taky,“ ujistil jsem ho. Upřeně jsem se zahleděl na severní stranu, kolem věže kostela svatého Leonarda až k zelenajícím se pahorkům za vesnicí, která se jmenuje Strouha, na jejichž úbočích se přes stromy a keře honily stíny. Ze dvora a z galerií se čím dál hlasitěji ozýval hluk. Divadlo se mezitím téměř zaplnilo, což znamenalo, že toho dne podílníci dostanou šest nebo sedm liber ve stříbře a v mědi a mně zaplatí jeden šilink.

Slezl jsem dolů po žebříku. „Máš nějaký rituál?“ zeptal jsem se Phila.

„Rituál?“

„Něco, co musíš udělat před každým představením?“

„Dívám se ti pod sukně!“

„A kromě toho?“

Ušklíbl se. „Líbám Robertův křivý roh.“

„Vážně?“

Philův kamarád Robert zvedl zmíněný nástroj, který vypadal jako krátká pastýřská berla. „On ho líbá,“ řekl, „a já na něj hraju.“

Ostatní hudebníci se tomu zasmáli. Zasmál jsem se také a pak jsem sešel po schodech dolů a spatřil, že Isaiah Humble připevňuje vedle pravého vchodu na jeviště nějaký papír. „Vaše příchody a odchody, páni,“ volal stejně jako vždycky. Všichni jsme sice věděli, kdy máme vystoupit, ale přesto bylo uklidňující vědět, že tam ten seznam visí. A ještě víc uklidňovalo, když jsme viděli, jak u týchž dveří čeká mrzutý divadelní kocour Rošťák. Každý, kdo jimi procházel, si na něho musel sáhnout, aby udržel na uzdě demony, a když kocour záludně švihl tlapkou a někoho škrábl, až se objevila krev, považovalo se to za obzvlášť zlé znamení.

„Musím se vyčůrat,“ ozval se Thomas Pope. Potřeboval to před každým představením.

„Nachčij si do kalhot,“ zavrčel na něho Will Kemp, což ten nešťastník také pokaždé opravdu udělal.

„Jean! Kde je ten zelený plášť?“ zakřičel John Duke.

„Tam co dycky.“

„Pane na nebi!“ ulevil si George Bryan. Bylo vidět, že se celý třese, ale nikdo se ho nesnažil uklidnit ani povzbudit, protože to by přivolalo neštěstí, a mimoto jsme všichni věděli, že Georgeovo nervózní knourání pomine v okamžiku, kdy těmi či oněmi dveřmi projde na jeviště a z pištělí myši se promění ve řvoucího lva.

U levých dveří se shromáždili chlapci s nabílenými obličejí a našminkovanými rudými rty, načernění okolo očí a oblečení v hezkých kostýmech, a kadeře se jim vzdouvaly lokýnkami a stužkami. Simon Willoughby upřeně hleděl do kusu leštěného kovu, přibitého ke stěně vedle zmíněných dveří, a obdivoval se tomu, co viděl. Vtom trubač Will, stojící vysoko nad námi, zadul šest vysokých a pronikavých tónů, které zněly jako znamení užívané na lovu. Na prvním kostele ve městě právě odbila druhá.

„Počkejte,“ řekl bratr jako obvykle a my jsme mlčky stáli a poslouchali, jak zvony jednoho kostela po druhém odbíjejí tutéž hodinu, dokud ovzduší nebylo plné jejich vyzvánění. Poslední zvon odbil, ale nikdo se nepohnul ani nepromluvil. Mlčel dokonce i čekající dav. Potom odbil hodinu vzdálený kostel stojící někde jižně od města. Ozval se sice dobrou minutu po všech ostatních, ale my jsme se přesto nepohnuli.

„Ještě počkáme,“ řekl bratr tiše. Měl zavřené oči.

„Pane na nebi!“ zašeptal George Bryan.

„Opravdu musím čurat!“ zasténal Thomas Pope.

„Jen si klidně mluv!“ zavrčel Will Kemp jako vždycky. „Jen si mluv!“

A pak, po chvíli, která nám připadala dlouhá jako celá věčnost, odbil druhou zvon Svatého Leonarda. Kostel, který stojí bezprostředně na sever od nás ve vsi zvané Strouha, byl pokaždé poslední a dav, který věděl, že vyzvánění jeho zvonů je znamením, na které se začíná hrát, znovu propukl v jásot. Nad námi se rozlehly kroky, protože hudebníci vyšli na balkon. Následovala chvilka ticha, načež trubka naposledy zahrála tuš a začaly rachotit oba bubínky.

„Teď!“ nařídil můj bratr čekajícím hochům a Simon Willoughby prudce otevřel levé dveře a chlapci vtančili na jeviště.

Byli jsme herci, a tak jsme tedy hráli.

„Trapičské hlavy nepřátel si vždy,“ odříkával jsem, „silou i podvodem svou kořist najdou!“ Promlouval jsem mírně, čímž míním, že jsem nasadil hlas co možná nejvýš, ale tak, aby přesto zůstal natolik zřetelný, aby dolehl i k lidem, kteří se opírali o zábradlí horní galerie. „Zlo vězí v usměvavých pohledech,“ pištěl jsem, „jako kde vládnou nelítostné proudy!“

Musím spravedlivě přiznat, že tenhle galimatyáš nesmyslů nenapsal bratr, ačkoli sám Pánbůh ví, že napsal spoustu blbostí, které jsem musel deklamovat na jevišti. Dávali jsme kus nazvaný *Hester a Ahasuerus*, tak jsem hrál perskou královnu Vašti, měl jsem však nádherný novodobý úbor a jediným ústupkem biblickému prostředí byl velký plášť z plátna lemovaného kožešinou, který nádherně zavířil pokaždé, když jsem se otočil dokola. Byl výrazně tmavošedý, téměř černý, protože jsem představoval ženského zloducha, hrdinku hrál Simon Willoughby, ten syčák, co se pořád rýpe v nose, baculatý šestnáctiletý kluk, ztělesňující v plášti světle krémové barvy Hester. Jen sám Pánbůh ví, proč se ta role jmenovala Hester, protože skutečné jméno té ženy bylo Ester, ale ať už to bylo jakkoli, měla se stát perskou královnou místo mě. Příběh pochází z Bible, tak není třeba, abych vám ho tu znovu vyprávěl, snad jen vysvětlím, v čem se děj hry od něho lišil. V našem podání se Vašti pokouší Hester otrávit, nepovede se jí to, zažije okamžik ochromujícího vzteku, pak se vzdá koruny a vyliže Hester její tlustou prdel, což právě teď dělá. Klečel jsem před tím culícím se hajzlíkem. „Stůj pevně při nich, dobrá královno,“ řekl jsem, a zároveň jsem slovu „pevně“ vdechl mnohem víc síly, než bylo třeba, protože ta hnusná nafoukaná mrňavá děvka Willoughby zuřivě mávala vějířem z pavích per, aby udržela pozornost obecenstva u svého přehnaně nalíčeného obličejce, „bud' jejich útočištěm, skálou,“ odříkával jsem dál, „jak sloužit s láskou mají ti i strachem. Aby moc, lest a nepřátelé nikdy před tvojí mocnou rukou neobstáli!“

Lidem z přízemí se takové věci moc líbí. Když jsem padl na zem před Hester, někteří propukli v nadšení, bohatší diváci na galerii zase zatleskali. Věděli, že vlastně nesledují příběh převzatý z Bible. Vašti sice klidně mohla být perská královna, ale přesto představovala Kateřinu Aragonskou, kdežto Hester byla královna Anna Boleynová a celý kus byl patolízalským

lichocením Alžbětě, která se tvářila, že papeženka Kateřina ctí postavení její protestantské matky. Tu hru jsme dávali málokdy, poněvadž obecnstvu se příběh sice nejspíš líbil, ale byl to škvár, a když takový škvár sepíše královský kaplan, tak se musí alespoň občas hrát. Onen kaplan, Reverendissimus William Venables, byl přítomen na dolní galerii a celý jen zářil v přesvědčení, že napsal mistrovské dílo. Domníval se, že dáváme jeho hru, protože je skvělá, ale ve skutečnosti jsme se snažili podlézavě získat královninu přízeň, když městští otcové se právě zase jednou pokoušeli zavřít divadla. Divadlo sice stálo mimo obvod městských hradeb, a tudíž nad námi neměli žádnou pravomoc, jenže přesto měli svůj vliv. Tvrdili o nás, že jsme stoky hříchu a arény zkaženosti, „což samozřejmě je úplně přesné“, jak s oblibou tvrdil můj bratr.

„Ty do kláštera teď se klidně klid“, s těmi slovy mě bratr hrající Mordechaje kopl do žeber, „tam rozjímej a pilně modli se.“ Načež mě dva perští strážci v přilbě a s kyrysem, oba ozbrojeni mohutnými halapartnami, trhnutím postavili na nohy a odvěkli do šatny. Představení končilo.

„Ale no tak, Richarde,“ zanaříkala Jean a pak mlaskla, „podívej se na tu vestu. Máš ji celou roztrhanou! Počkej, sešpendlím ti to.“

„To George Bryan,“ bránil jsem se, „dal mi pořádně do těla.“

Někdy mi vrtá hlavou, jak to s reverendem Williamem Venablesem vlastně je. V Bibli je padouch Haman obviněn, že pronásledoval Ester, ale to našemu duchovnímu nestačilo, a proto přidal scénu, v níž ten lump Vašti málem znásilní. Výjev ani nemá smysl, protože Haman a Vašti vlastně mají být spojenci, ale publikum z přízemí jej přesto zbožňovalo. George Bryan, z něhož už dávno spadla všechna nervozita, se na mě zuřivě sápal k velkému gaudiu diváků. Křičeli na něho, aby mi zvedl sukně a ukázal jim, jaké mám nohy, ale mně se podařilo vrazit mu koleno mezi stehna a prudce jím trhnout vzhůru. Úplně ztuhl a obecnstvo se nejspíš domnívalo, že prožívá okamžik ještě větší slasti, tak jsem ho odstrčil a ječel svůj další verš, což vyvolalo projevy nadšení.

Divákům jsem se líbil a já to věděl. Víím to ostatně dodnes. Dávají mi najevo přízeň, i když hraju nějakého padoucha. Sice se vždycky najde pár hrubiánů, kteří na mě pokřikují, abych jim ukázal kozy, ale ostatní je rychle umlčí. Otrlejší diváci si přijdou na své na konci hry, když předvá-

díme gig, což je sama o sobě úplně samostatná hra, a má za cíl způsobit, aby diváci odcházeli šťastní. Když naše hra skončila, zuřivě tleskali a vyvolávali herce. Phil se svými muzikanty zahrál veselou melodii, ale vyvolávání ještě víc zesílilo, načež se současně s tím, jak se prudce otevřely prostřední dveře ze šatny a hoši vtančili na jeviště, rozlehl nevázaný jásot.

Když v gigu vystoupil Simon Willoughby, pořád oblečený v kostýmu královny Hester, uvítal ho zuřivý křik, ale když jsem vtančil na jeviště já, rozlehl se dvojnásob hlasitý řev. Hrál jsem pro rozesmáté obličeje, vířil jsem po předním okraji jeviště, zvedal jsem sukně a mrkal na nějakého růžolícího řezníka, který mě doslova hltal očima. Gig se jmenoval *Jeremiáš a kráva* a napsal ho Will Kemp, který hrál vojáka, jenž přišel o zrak ve válkách, vrací se domů a pátrá po manželce, která mezitím utekla s farmářem, jehož hrál můj bratr. Ten vysloužilci neustále nabízel nové a nové mladice. Jeremiáš sice byl slepý, ale přesto věděl, že žádné z děvčat, které mu ten člověk nabízí, není jeho ztracená manželka, až mu můj bratr nakonec nabídl krávu Bětku, kterou jsem hrál já. Dělal jsem si z prstů rohy, bučel jsem a utíkal před Willem Kempem, který mě nakonec popadl za boky, otočil si mě a mohutně mě nabral bedry, což opět vyvolalo nadšení diváků. „Tuhle prdel bych poznal všude!“ zařval hromovým hlasem Will Kemp, a když znovu přirazil, zabučel jsem, lidi se řehtali, Will to do mě pral ráz naráz a křičel, že konečně našel svou ženu. Pak mě konečně pustil, a zatímco jsem se šel přidat k ostatním tančícím hercům, vychrlil na mě celou řadu oplzlých vtipů. Podařilo se mi šlápnout Simonovi na plášť, protože ztratil krok a div neupadl. Divadlo přináší možnosti, jak si všechno vynahradit.

„Byli jste, byli jste...“ po představení přišel do šatny reverend Venables a právě mával rukama, jako by nemohl přijít na ty správné výrazy. Obracel se na všechny polosvlečené herce. „Byli jste skvělí!“ vyjádřil se konečně. „Naprosto skvělí! Richarde, můj milý hochu,“ vrhl se ke mně, a než jsem stačil uhnout, položil mi dlaně na tváře a políbil mě na rty, „byl jsi nejlepší, co jsem tě kdy viděl! A ty, můj milý sladký Simonku,“ odvrátil se a začal pusinkovat Willoughbyho, „upozorním Její Veličenstvo na tvou oddanost,“ rozněžňoval se duchovní, obšťastnil nás zářivým úsměvem a pak se podíval na bratra. „Sepsal jsem další kus: *Juditu a Holoferna*.“

Chvilíčku trvalo, než se bratr vzmohl na odpověď. „Jsem bez sebe štěstím,“ odpověděl suše.

„A mladý Richard bude skvělý v roli Judity, kdežto Simon může hrát její sestru.“

„Judita má nějakou sestru?“ zeptal se bratr, očividně zmatený.

„Ve Vulgátě sice ne,“ odpověděl Venables ostýchavě, „ale v mé hře! Miláčku přece není nikdy dost, nebo snad ano?“ Usmál se na Simona, který se úslužně zavrtěl a úsměv opětoval.

Můj bratr vypadal unaveně, otráveně, nic víc. „Copak Judita neusekne Holofernovu hlavu?“ zeptal se.

„Mečem!“

„Stínání,“ varoval bratr, „se na jevišti předvádějí jen krajně obtížně.“

„Ale vy to dokážete!“ zvolal Venables. „Všichni jste kouzelníci. Všichni jste...“ vtom se zarazil a vypadal ustaraně, jako by nemohl najít správné slovo, jímž by nás náležitě ocenil, „vy všichni jste čarodějové!“

Čím to vlastně je, že divadlo dělá z mužů a žen třesoucí se štěňata? Všichni jen něco předstíráme. Vyprávíme příběhy. Ale po představení diváci postávají u dveří šatny, chtějí nás vidět a hovořit s námi, jako bychom byli nějakí světci, kteří pouhým dotekem dokážou léčit jejich neduhy. Ptáte se jaké? Otupělost? Nudu? Reverenda Williama Venablese jsme očividně uchvátili – my, divadlo, a něco, co považoval za blahodárnou magii. Vzal mě za loket. „Milý Richarde,“ zamumlal, „můžeš na slovíčko?“ Stiskl mi paži a táhl mě ke dveřím vedoucím na jeviště. Zaváhal jsem, ale jen na jediný tep srdce, protože duchovní sice byl malý, drobný člověk, ale přesto v době skrýval překvapivou sílu a vlekl mě pryč, zatímco Simon Willoughby se uculoval a bratr se tvářil překvapeně.

Reverend mě dovedl levými dveřmi na jeviště, zastavil se a pohlédl na dvůr, na kterém Jeremiah zametal z kočičích hlav dláždění slupky od lískových oříšků a ústřicové lastury. Kocour Rošťák ležel na ostrůvku chabého slunečního světla a začal si olizovat pochroumanou tlapku. „Slyšel jsem, že možná odejdeš od společnosti,“ vyptával se duchovní, „je to pravda?“

Tou nečekanou otázkou mě zcela zaskočil. „Možná,“ zamumlal jsem. Ve skutečnosti jsem neměl nic s konečnou platností rozmyšleno, žádné nabídky jiného angažmá ani žádnou budoucnost. Vyhrožování, že se ro-

zejdu se společností lorda komořího, nebylo ničím víc než drážděním diktovaným osobní dotčeností, pokusem o dosažení alespoň částečného pochopení od bratra provázeným nadějí, že mi bude dávat mužské role a větší gáži. „Nevím, pane,“ dodal jsem mrzutě.

„Proč bys vlastně měl odejít?“ zeptal se zostra.

S odpovědí jsem chvilinku váhal. „Chci si nechat narůst plnovous,“ odpověděl jsem nakonec.

Tomu se upřímně zasmál. „To by přece byla škoda! Ale chápu to.“

„Opravdu?“

„Milý chlapče, copak to není zřejmé? Prostě stárneš. Tvůj hlas se ještě dá snést u role starší ženy, ale jak dlouho ti to ještě vydrží? A jaké mužské role bys chtěl hrát? Richard a Henry ti je nepřenechají, to je snad jasné? Jsou to přece naši mladí a pohlední hrdinové. A Alexander se Simonem ti šlapou na paty a mimo to mají tak mimořádný talent.“ Věnoval mi lítostivý pohled. „Můžeš snad utéct na moře?“

„Nejsem žádný námořník,“ namítl jsem. Moře jsem viděl jen jednou v životě, a to mi úplně stačilo.

„Ne, námořník opravdu nejsi,“ prohlásil Venables důrazně, „jsi herec, navíc velmi dobrý.“

„Vážně?“ zeptal jsem se hlasem připomínajícím Simona Willoughbyho.

„Na scéně projevuješ grácii, jsi požehnán krásou a mluvíš zřetelně.“

„Děkuji vám, pane,“ řekl jsem hlasem královny Vašti, „akorát nemám vousy.“

„Žádný plnovous nepotřebuješ,“ namítl, znovu mě uchopil za paži a vedl mě k přednímu okraji jeviště.

„Prozatím si ho nemůžu dát narůst,“ přiznal jsem, „protože ještě musím hrát ženské role. Ale James mi slíbil, že nějakou mužskou roli určitě brzy dostanu.“

Pustil mou paži. „James Burbage ti slíbil mužskou roli?“ podivil se překvapivě drsným hlasem.

„Ano, pane.“

„A jakou?“

„To nevím.“

„A v jaké hře?“

Pořád mluvil tím drsným tónem, a to mi připomnělo, jak mi bratr jednou řekl, že lidé mohou reverenda Williama Venablese snadno podcenit. „Možná vypadá jako tichý blázen,“ řekl mi tehdy sourozenec, „ale přesto si udržuje své místo u královského dvora, a Její Veličenstvo přece nesnáší ani duchovní, ani blázny.“

„Nesnáší duchovní?“ vyhrkl jsem překvapením.

„Divíš se? Po tom, jak s ní zacházeli biskupové její sestry? Pohrdá jimi. Je přesvědčená, že představitelé církve vyvolávají zbytečné potíže, a ty ona nenávidí. Venablese však má ráda. Baví ji.“

Já jsem přízní reverenda Williama Venablese potěšen nebyl. Opět mě uchopil za loket a nakláněl se příliš blízko ke mně. Snažil jsem se mu vysmeknout, ale držel mě pevně. „V jaké hře?“ dožadoval se podruhé.

„Je to svatební hra,“ odpověděl jsem, „pro vnučku lorda komořího.“

„Aha! Samozřejmě.“ Uvolnil stisk a usmál se na mě. „Nějaká nová hra, to je přece úžasné! Nevíš, kdo ji píše?“

„Můj bratr, pane.“

„Jak jinak,“ odtušil, pořád ještě s úsměvem. „Ale pověz mi, Richarde, jednu věc. Slyšel jsi o Lancelotu Torrensovi?“

„Ne, pane.“

„Lancelot Torrens je třetí syn hraběte Lechladea a kromě toho docela pozoruhodný mladý muž.“ Vytušil jsem, že právě proto mě vytáhl na prázdné jeviště, na němž nikdo nemohl zaslechnout, co si řekneme, a ten dojem ještě zesílil, když Venables ztišil hlas. „Jeho praděd zbohatl za hrubého Jindřicha, dával tlustému králi peníze tak dlouho, až se z obyčejného obchodníka kůžemi z Bristolu zčistajasna stal hrabětem. Všemohoucí Bůh sice někdy jedná tak, že nám nad tím zůstává rozum stát, ale přesto musím uznat, že mladý Lancelot je ozdobou svého stavu, a kromě toho má i peníze.“ Odmlčel se a lstivě se na mě usmál. „Máš rád peníze, mladíku?“

„Kdo by neměl?“

„Bratr mi tvrdí, že kradeš.“

Po těch slovech jsem se začervenál. „To není pravda, pane,“ ohradil jsem se s přehnaným důrazem.

„A který mladík to nedělá? A na jevišti nám kradeš srdce!“

Duchovní se rozzářil. „Jsi dobrý.“

„Děkuju,“ ozval jsem se nejistě, protože mi to bylo trapné.

„A Lancelot Torrens, třetí hrabě z Lechladeu, by měl rád hereckou společnost, a ten mladík mimo to má peníze, spoustu peněz. Domnívám se, že by tě považoval za nejceněnějšího člena každé trupy, která by měla to štěstí, že by se mohla chlubit, že je jejím patronem.“ Mlčky mě pozoroval a čekal, co na to řeknu, jenže já neměl sebemenší představu, co na to mám říct. „Víš o tobě,“ dodal Venables ostýchavě.

Tomu jsem se zasmál. „To určitě není pravda, pane.“

„Ale já tě ujišťuji, že tě zná, buď on sám, anebo alespoň jeho správce. Dal jsem mu seznam herců, kteří by se hodili do jeho nového divadla.“

„On nějaké má?“

„Samozřejmě! Každá společnost potřebuje divadlo a mladého Lancelota může uspokojit jen to nejskvělejší. Kdo podle tebe asi platí tu příšernost v Zářechi?“

Snažil jsem se vybavit si jméno člověka, který staví to nové divadlo, toho, s nímž jsem údajně měl mluvit, a vyvedl tím z míry Jamese Burbage. „Francis Langley?“

„Langley sice má peníze, ale i kdyby mu patřily všechny bordely v Southwarku, tak by na to přesto nestačily. Zato to malé hrabátko platí.“

„Hrabátko?“ zeptal jsem se.

„Krásy pobral dost, zato výšky moc ne,“ vysvětlil mi reverend, „kdežto ty, můj milý, máš oboje.“

Najednou jsem si vzpomněl, jak byl Simon Willoughby v dešti přiřazený ke zdi. „Tak hrabě,“ řekl jsem nahlas, ale vzápětí jsem se zarazil.

„Richarde?“

„Má světlé vlasy?“

„Světlé vlasy?“ Reverendissimus William Venables se andělsky usmíval. „Spíš bych řekl, že má kadeře z nejsvětějšího zlata upředené na přeslici nějakého anděla.“ Takže na Simona Willoughbyho se tehdy v noci vrhl hrabě Lechlade? Samozřejmě jsem si tím nemohl být jistý, ale přesto mi to připadalo nanejvýš pravděpodobné. „Proč se vlastně ptáš?“ chtěl vědět duchovní.

„Jen mi vrtalo hlavou, jestli jsem se s ním už setkal, to je vše.“

„Kdyby ano, určitě by sis ho pamatoval.“

„Píšete pro něho?“ vyzvídal jsem.

Venables se zatvářil dotčeně. „Tvůj bratr už neuvede žádnou další moji hru. *Hester* přitahuje davy, ale copak uvede *Zuzanu v lázni*? Určitě ne! Nebo *Davida a Betsebu*? Také ne!“

„A Langley snad ano?“ zeptal jsem se.

„Francis a hrabě sice uznávají kvalitu,“ odsekl upjatě, „ale potřebují jiné hry.“ Otočil se a podíval se mi přímo do očí. „Kdybys mohl Langleymu dát bratrovu novou hru, určitě bys už nemusel krást!“

Zůstal jsem na něho civět, příliš otřesený, abych dokázal promluvit.

„Měl by sis s tím člověkem promluvit,“ pokračoval duchovní.

Nevěděl jsem, co na to mám říct. Návrh byl natolik nečestný a otřesný, že jsem nenašel náležitá slova. Rukopisy patří k nejcennějšímu majetku každého divadla, protože kdyby se textu hry zmocnila nějaká jiná společnost, mohla by ji sama uvádět. Když byla divadla zavřena kvůli moru, někdy se stávalo, že nějaká společnost dala vytisknout některý ze svých rukopisů, aby přišla ke troše peněz, čímž se ta hra stala majetkem každého, kdo o ni projevil zájem. Tak jsme si zajistili třeba *Sedm smrtelných hříchů*. Autorovi nebylo třeba nic platit, prostě jsme to hráli, kdy jsme chtěli, ačkoli přehnané množství představení by znamenalo prázdné divadlo. Kdyby se společnost hraběte Lechladea zmocnila textu svatební hry nebo té nové, co se má odehrávat ve Veroně, kterou bratr ještě nedopsal, mohla by obě dávat, a tím nás připravit o diváky. Rukopis hry je vzácná věc, každý má hodnotu osmi, devíti nebo deseti liber, a tak bývají uloženy bezpečně pod zámkem. Ukrást nějakou by znamenalo zradit trupu, proto jsem váhal, koktal, a nakonec se vyhnul odpovědi tvrzením, že jsem slíbil zůstat u bratrovy společnosti přes celou zimu. „Sliby v divadlech,“ prohlásil Reverendissimus William Venables, „jsou jako polibky na Prvního máje. Nikdo je nebere vážně. Raději si jdi promluvit s Langleyem.“

Protože hrabě měl peníze.

A já neměl žádné.

Za Francisem Langleyem jsem však nezašel. Londýn sice možná je ohromné město, ale herci ze všech divadel se přesto navzájem znají. Báť jsem se, že kdyby James Burbage nebo bratr přišli na to, že jsem mluvil